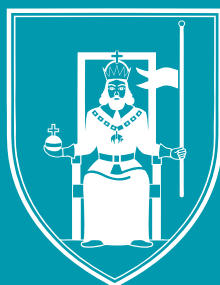

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 4, letnik 2019

NOVO
MESTO

PIŠE PRIHODNOST.

Turistične priložnosti Novega mesta
Nagrada za najlepše mestno jedro
Praznični december je tu

Vesele praznike!

0 naslovnici

Pogled s Seidlove ceste na reko Krko in Kapitelj z Gorjanci v ozadju.

KAZALO

3	Uvodnik	28	Turistične zgodbe OŠ Šmihel
4	Županova kolumna	30	Novo mesto, naše mesto
5	Kronika občinskega sveta	31	Kdaj z vlakom do Ljubljane v eni uri?
6	Prispevki svetniških skupin	32	550. obletnica prihoda frančiškanov v Novo mesto
10	Intervju: mag. Maja Pak	34	Izlet v Katalonijo
13	Turistični ponudniki v mestu	36	Gradnja odprtega optičnega omrežja
15	Začetek urejanja Kettejevega drevoreda	37	Dolenjski turizem na poti odličnosti
16	Najlepše mestno jedro	38	Uspešna zgodba dolenske kulinarike
17	Široka paleta aktivnosti za vse občane	39	Iz Slavističnega društva Dolenjske in Bele krajine
20	Kaj naj berejo otroci?	41	Ivica Križ prejemnica Murkove nagrade
21	100 let dolške šole	42	Prvi »pušelšank« na Trški gori
22	Vseslovenski projekt Varno na kolesu	44	Veseli december 2019 v Novem mestu
24	Novomeški kolaž	47	Križanka
26	Turizem v KS Drska		

> Jure Marolt

IGRA, KI SE JI REČE ŽIVLJENJE

Ko sem bil otrok, je bila ena mojih najljubših družabnih iger Monopoly. Doma smo imeli tistega starega, jugoslovanskega. Hitro sem določene kraje v igri neposredno povezal z državami, ki so bile del naše takratne skupne države. Največ vredni mesti na igralni tabli sta bili Blejsko in Bohinjsko jezero, torej slovenski znamenitosti. Če si imel tam kakšno hiško ali celo hotel, potem si igro le stežka izgubil. Zato sem »šparal« svoje zelence za najbolj eminentni lokaciji v igri.

Morda sem se tudi pri tej igri več naučil o pripadnosti. Morda sploh ni šlo zato, da sta bila Bled in Bohinj največ vredna, ampak da sta bila slovenska. Pa nikoli nisem bil pretiran lokalpatriot, »le naše je dobro« mi je neznan koncept. Vsak človek je poseben na svoj način, če smo to posebnost le pripravljeno spoznati.

Zato pa mi je bil pojem turista vedno ljubši. Turista v neznani deželi. Naj pride on k nam ali jaz k njim. Ko si turist, si bolj sproščen, nasmejan in odprtega duha. Raziskuješ kraje, ki jih prvič vidiš. Spoznaviš ljudi, ki jih prej nisi poznal. Odkrivaš običaje, ki te naučijo nekaj novega. Raziskovanje novega bogati. Če celo življenje ne presežeš mej lokalnega okolja, pa naj ti bo to še tako drago, veliko izgubiš.

Ampak prav lokalno okolje je tisto, ki te na koncu najbolj zaznamuje. Če si srečen v svojem kraju, si dosegel ogromno. Še pomembnejše pa je, da temu okolju tudi nekaj daš. Nobena stvar ni tako majhna, da ne bi obogatila okolja, v katerem bivaš. Pa če so to dobri sosedski odnosi, odstopanje prednosti starejšim,

recikliranje odpadkov ali peka kostanja na vrtčevskem pikniku. Če daš, dobiš več kot tisti, ki je nekaj prejel.

Novo mesto je aktualni prejemnik nagrade »zlata kamen« za razvojno najbolj prodorno občino, po izboru časnikov Finance in Delo pa tudi občina, v kateri se najbolj kakovostno živi. Verjetno pojem kakovostnega življenja predstavlja za vsakogar nekaj drugega. Meni predstavlja okolje, kjer lahko ustvarjam tisto, kar mi je najljubše, kjer sta naravna in kulturna dediščina le nekaj minut peš oddaljena od našega malega doma, kjer lahko z otroki vsak dan v tednu obiščemo drugo otroško igrišče in kjer je tempo življenja tako umirjen, da si v glavi vseskozi prepevam stihe Nece Falk iz sedaj že ponarodele pesmi Vsi ljudje hitijo in si mislim, da to za nas pa že ne drži..

Življenje je prepleteno z odločitvami. Pravimi, napačnimi, razumskimi ali nepremišljenimi. Verjamem, da je vsak človek odgovoren za svojo srečo. In da podzavestno izbere vedno tisto, kar mu je najljubše. Naj gre za osebo, stvar ali čustvo. Ali mesto.

Morda je čas za posodobitev tistega starega monopolija. V katerem bodo na enem mestu vsi slovenski biseri. Toliko jih je, da bomo brez težav zapolnili vsa igralna polja, še zapor na Dobu je v primerjavi s podobnimi institucijami v tujini prava izletniška točka. In čisto na koncu, preden se začne nov krog, namesto Blejskega ali Bohinjskega jezera bi postavil kar novomeški Glavni trg. Kot krovni dragulj celotne igre. Prav toliko se mi je prikupil v zadnjem času.

Novo mesto

Glasilo Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Jure Marolt

KOORDINACIJSKI ODBOR

Meta Retar, Tina Cigler, Peter Žunič Fabjančič, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Monika Gabrič Simon, Vanesa Dželadini, Sandra Boršič

NASLOVNICA

Peter Žunič Fabjančič

JEZIKOVNI PREGLED

Urška Mehle in Valentina Madjar Sitar

PRODUKCIJA

KONVIKT, Novo mesto

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.500 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Gregor Macedoni, župan

DECEMBER 2019

ISSN C508-4547

KAR JE DOBRO ZA OBČANE, JE TUDI ZA OBISKOVALCE

Gregor Macedoni, župan

Boštjan Pucej

Živimo v lepi državi. Varnost je v primerjavi z večino sosednjih evropskih držav boljša oz. na visokem nivoju. Zato slovenski turizem že nekaj let napreduje in dosega rekordne rezultate. Turistična destinacija Dolenjska ne spada med najbolj razvite v naši državi, pa vendar smo v vzhodnem delu Slovenije lahko ponosni na številne vrhunske termalne destinacije. Manjka pa nam zadostni obseg turističnih produktov, ki bi sistematično privabljali obiskovalce v deželo ob reki Krki oz. pod Gorjanci.

Poznamo pot turističnega napredka in rast obiskovalcev ter prenočitev izkazujeta, da tudi dolenjski turizem napreduje. Zastavljena je turistična strategija Mestne občine Novo mesto, ki posebej gradi na športnem in industrijskem turizmu ter k temu dodaja še kulinariko (cviček) in naravne danosti (Gorjanci, Krka, Temenica ...). Temelj vsega je urejena infrastruktura, ki jo mora nadgrajevati ustrezná ponudba

turističnih produktov, pa naj bo to pomol ob reki Krki ali pa novi nacionalni

olimpijski center za kolesarje, atlete in triatlonce. Posebej slednji je dokaz, da kljub temu da še ni dokončan glede osnovne funkcionalnosti (garderobe, sanitarije ...), že privablja športnike iz Savdske Arabije, Italije, Avstrije. V jesenskih dneh je samo ta športni objekt zagotovil okoli tisoč prenočitev. Tako imajo občinske investicije svoj širši sinergični učinek s podporo lokalnemu turističnemu gospodarstvu. Naslednje leto se nam v Češči vasi obeta prvi večji mednarodni dogodek (svetovno prvenstvo), še nekaj prihodnjih let pa ne bo nobene konkurence za državna kolesarska in atletska prvenstva, ki jih bomo gostili.

Enako velja tudi za prenovljeni Glavni trg. Prva nagrada Turistične zveze Slovenije za najlepše urejeno mestno središče je odlično priznanje, ki nas vrača na nacionalni turistični zemljevid. Ampak ne glede na nagrado so turisti in obiskovalci sami našli prenovljeni Glavni trg. Zato so poleg manjših zgodb na naši največji javni površini, kot so maketa mesta, Kettejev vodnjak, bodoča mestna trta (potomka najstarejše trte na svetu), nujni novi/dodatni turistični produkti – dodatni hotel, še kak lokal z gostinskim vrtom, predvsem pa s ponudbo hrane. Kako se kaže pogled na Novo mesto iz tujine, sem pred nekaj tedni preveril v dunajski knjigarni, kjer sem poiskal najbolj razširjen (nemški) turistični vodnik Slovenije. Novo mesto ima izpostavljene tri turistične lokacije/produkte: Glavni trg, Dolenjski muzej in kapiteljsko cerkev. Premalo glede na našo samopodobo. In to je naš izziv za naslednje korake.

Prave korake delamo tudi izven mestnega središča. Konec septembra

je na Gorjancih (nad Gabrjem) potekala prva mednarodna (MTB) gorsko-kolesarska dirka. Privabila je navdušence tega vse popularnejšega športa iz vse Slovenije in sosednje Hrvaške. Če bodo smeli načrti kolesarjev in krajanov Gabrja zaživel, bomo lahko že naslednje leto šteli tudi tovrstne nočitve. In če se ponovno vrnemo k infrastrukturi – nova cesta skozi Velike Brusnice, prva PZA postajališča tako v Brusnicah kot na Vahti, novourejeno vaško središče v Gabrju ter novo strelsko-turistično središče gorjanskih lovcev so garancija, da gradimo sistematično zgodbo razvoja celotne mestne občine.

Kvaliteta lokalnih gostincev se lahko kosa z ostalimi slovenskimi destinacijami, naši vinarji znajo pridelati odlična vina, vsako leto si več tujcev zaželi bivanja v zidanicah. Tovrstno ponudbo imajo skoraj vse turistične destinacije, zato samo po sebi ne privablja obiskovalcev, brez dobre kulinarike in lokalnih kulinarčnih zgodb pa so vsi drugi produkti zaman.

Ne glede na vse pa bo vedno veljalo pravilo, da je vsako mesto/kraj najprej v »službi« svojih meščanov/krajanov, in če bo nam nudilo kvalitetno bivalno okolje, bo zanimivo tudi za obiskovalce, turiste. In ko sem prof. Juriju Kobetu, nosilcu arhitekturne ekipe prenove Glavnega trga, čestital ob prestižnem mednarodnem priznanju Piranesi, ki jo je dobil na svojem strokovnem področju za novomeški projekt, je priznal, da ta nagrada ne bi pomenila nič, če ne bi trga z zadovoljstvom sprejeli meščani in obiskovalci.

Nagrade niso cilj, so pa potrditev pravih odločitev in dobre izvedbe. Želim si, da na taki poti vztrajamo tudi v letu 2020. Skupaj. Srečno!

KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

SEPTEMBER 2019 – NOVEMBER 2019

SPREJETA PRORAČUNA ZA 2020 IN 2021

Občinski svet je na 9. redni seji tudi v drugi obravnavi potrdil predloga občinskih proračunov za leto 2020 in 2021, ki nadaljujeta trend izrazito naložbeno naravnanih proračunov iz zadnjih let. Poleg tekočih nalog, ki jih občinam nalaga zakon, je slaba polovica obeh proračunov namenjena investicijam, med prioritetai pa še naprej ostajajo trajnostna mobilnost, urbana prenova prostora, projekti krajevnih skupnosti, kakovost bivanja občanov vseh generacij, pametni razvoj in socialni programi. Proračun za leto 2020 predvideva 49,5 milijonov prihodkov in 50,3 milijonov odhodkov, za leto 2021 pa 48 milijonov prihodkov in 50,6 milijonov evrov odhodkov. Svetniki so ob sprejemu proračunov potrdili tudi amandma župana, ki na pobudo svetnice Maje Žunič Fabjančič (Solidarnost) za 15 tisoč evrov letno zvišuje sredstva, namenjena programom socialnega in zdravstvenega varstva.

STRATEGIJA OPREMLJANJA OBČINE S KOMUNALNO INFRASTRUKTURO

Svetniki so sprejeli strategijo opremljanja občine s komunalno infrastrukturo, ki je nastala na podlagi analize 22 naselij. Podrobna analiza naselij (aglomeracij), v katerih je v skladu z državno usmeritvijo v naslednjih letih potrebno zagotoviti komunalno infrastrukturo, je pokazala, da je na 13 območjih (Podgrad – Koroška vas, Vinja vas, Uršna sela, Veliki Podljuben, Vrh pri Ljubnu, Hudo, Dolenje Kamenje, Gorenje Karteljevo, Ždinja vas, Lutrško selo, Pogance, Veliki Orehek in Jama) upravičena in gospodarna graditev javnega kanalizacijskega sistema, na 9 območjih (Pristava, Veliki Cerovec, Koroška vas, Jurna vas, Uršna sela – Mokuta, Gorenje Kamenice, Črešnjice, Dolenja vas – Otočec in Velika Hrušica) pa strategija predvideva gradnjo individualnih čistilnih naprav, ki bodo sofinancirane.

SPREMEMBE UREDITVE CESTNEGA PROMETA

Po skrajšanem postopku je občinski svet potrdil spremembe in dopolnitve odloka in odredbe o ureditvi cestnega prometa. Spremembe so posledice nadaljnega urejanja prometnega režima v prenovljenem mestnem jedru, kjer želi občina v javno uporabo nameniti dodatna, že obstoječa parkirna mesta ob javnih institucijah.

PRENOVLJEN USTANOVITVENI AKT DOLENJSKIH LEKARN

Svetniki so obravnavali tudi prenovljeni ustanovitveni akt javnega lekarniškega zavoda Dolenjske lekarne Novo mesto. Leta 1991 so ta javni zavod ustanovile takratne občine Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje, zato je bilo akte potrebno uskladiti z novo zakonodajo in njegovo delovanje definirati širše, saj danes pokriva področje petnajstih občin, ki bodo zastopane tudi v novem svetu ustanoviteljic.

SOGLASJE ZA ODKUP ZEMLJIŠČ V PODBREZNIKU

Občinski svet je podal soglasje k nameri občine, da uveljavi predkupno pravico za odkup zemljišč podjetja IMOS d. d. (v stečajju) v Podbrezniku, ki jih je lani na dražbi sicer kupil DUTB. Gre za zemljišča, ki bi ob ustrezni komunalni opremljenosti pritegnila zasebne investitorje in s tem vzbudila nadaljnji razvoj območja. Svetniki so soglasje za odkup zemljišč iz stečajne mase podjetja Imos, d. d., v Podbrezniku, ki jih je občina nameravala kupiti s sokupci, podali že na 8. redni seji, vendar je ponudnik DUTB zahteval, da kot kupec s predkupno pravico nastopi izključno občina, ne pa tudi druge pravne osebe. Svetniki so zato o novem predlogu odkupa morali ponovno odločati na 1. izredni seji in ga ponovno potrdili.

PREMOŽENJSKE ZADEVE

Na področju premoženjskih zadev je občinski svet ukinit status javnega dobra na treh nepremičninah v Gabrju, ki jih bodo odslej uporabljali tamkajšnji gasilci, potrdili pa so tudi predloga načrtov ravnanja s stvarnim premoženjem za leti 2020 in 2021 in

sprejeli predlog o prenehanju statusa javnega dobrega na nepremičninah na Zajčjem Vrhu.

KADROVSKE ZADEVE

Na področju kadrovskih zadev so svetniki imenovali nove člane občinske volilne komisije. Predsednica je postala Marjetica Žibert, namestnica Jerica Grden, ostali člani pa so Jasna Simčič, Darko Poštrak, Robert Zidarič, Matej Šporar, Frančiška Renuša in Anja Zoran. Namesto Jožice Barbo Hrastar, ki je odstopila, so svetniki v odbor za davčno politiko, proračun in finance imenovali Antona Goloba, v svet javnega zavoda Dolenjski muzej Novo mesto pa so svetniki imenovali Cirilo Surina Zajc. Občinski svet je podal pozitivno mnenje štirim kandidatkam za ravnateljico Osnovne šole Šmihel – Romani Šarec Rojc, mag. Gabi Ogulin Počrvina, Klavdiji Hrastar in Basyi Majdi Čengija. V svet javnega zavoda Dolenjske lekarne Novo mesto so imenovali dr. Vido Čadonič Špelič, v svet Osnovne šole Brusnice pa Antona Luzarja in Danila Malnarja. Občinski svet je podal tudi pozitivna mnenja h kandidaturi Mitje Mežika za direktorja Varstveno-delovnega centra Novo mesto in kandidatka za ravnateljico Osnovne šole Brusnice

– Jasmini Hidek in Jožici Hrovat. Ob tem so svetniki prednost namenili aktualni ravnateljici Jasmini Hidek.

OSTALI AKTI

Občinski svet je v drugi obravnavi sprejel usklajen predlog odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu Mrvarjev hrib, v prvi obravnavi pa je bil sprejet tudi predlog odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča, ki bo odslej usklajen s sistemskimi priporočili ministrstva za okolje in prostor. V skrajšanem postopku so svetniki sprejeli še predlog odloka o spremembah in dopolnitvah ustanovitvenega akta Vrtca Pedenjped, potrdili pa so tudi letni program športa za leto 2020. Svetniki so obravnavali in sprejeli tudi Akcijski načrt ukrepov za spodbujanje trajnostnega razvoja turizma in se seznanili s poročilom o delu skupne občinske uprave novomeške in straške občine. Občinski svet se je seznanil tudi s tremi končnimi poročili nadzornega odbora, v katerih so nadzorniki obravnavali pravilnost dodeljevanja transferjev na proračunski postavkah Kultura – Dolenjski muzej in Cestno gospodarstvo – javna razsvetljava ter pravilnost poslovanja na proračunski postavki Krajevne skupnosti Drska.

PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

TURIZEM SMO LJUDJE – MALO DRUGAČE

Slogan, ki že dolgo velja in se vedno znova in znova potrjuje kot pravilen! Tokrat o njegovem pomenu malo drugače. Ko opazujemo kraje, v katere smo prišli kot turisti, vedno poleg kulturnozgodovinskih znamenitosti opazujemo tudi domačine. So srečni, razigrani, nasmejani, veseli, to delijo s turisti? Če so taki, nam to ostane v spominu, v take kraje se radi vračamo.

V Novem mestu in naši okolici imajo turisti res kaj videti. Sledi bogate

zgodovine, čudovito naravo ... Ko pa opazujejo ljudi, vidijo veliko sključenih ljudi, na njihovem obrazu ni nasmeha, tiho odidejo mimo njih. To še posebej velja za starejše. Je to morda zato, ker ne vedo, kdo bo za njih poskrbel, ko bo bodo omagali? Jih skrbi, ker za njih ni nobenega mesta v domu za ostarele? Ker čakajo na pregled pri zdravniku več mesecev, bolečina pa je vsak dan hujša? Se nimajo s kom pogovarjati? Njihova pokojnina je premajhna za kakšen priboljšek. Občina nima moči, da bi rešila vse probleme, ki jih ne morejo rešiti sami. Toda lahko ustvari pogoje, da bomo imeli varovana stanovanja, da bo vedno dovolj denarja za pomoč na domu. Lahko bolj podpira delovanje društev upokojencev,

ki poleg drugih številnih tegob starejših zmanjšujejo osamljenost svojih članov. Tako malo je treba. Na razpolago so še številni drugi ukrepi, ki ne terjajo veliko denarja. Pomenijo pa spoštovanje do ljudi, ki so ustvarjali premoženje te družbe. In zaslužijo spoštovanje. Prav spoštovanje pa je najpomembnejši dejavnik v družbah, kjer starejši doživijo najvišjo starost. In tu imamo še veliko prostora za izboljšanje. DeSUS-ova svetnika sva zadovoljna, da sva bila v prepričevanju nujnosti pozitivnega reševanja opisanega uspešna.

In ljudje, ki bodo čutili spoštovanje do njih, bodo veseli, razigrani, prijazni

do turistov. Ti si nas bodo zapomnili in se bodo vračali. Priporočili nas bodo prijateljem. In občina se bo še bolj razvijala. Krog bo sklenjen. Vsak v ljudi vložen evro se bo nekajkrat vrnil. Gospod župan, kolegi v občinskem svetu, poskusimo še pogumneje stopiti na to pot. Če bomo vlagali v ljudi, bomo sčasoma tudi sami bolj zadovoljni. Naj bo to najlepše darilo, še posebno ranljivim ljudem v dnevih, ko si izrekamo srečno ....

Mag. Adolf Zupan,

vodja svetniške skupine DeSUS

JE DVIG TURISTIČNE TAKSE Z 1,265 EUR NA 2,5 EUR PRAVI UKREP ZA PRIVABLJANJE GOSTOV?

Za nakup zemljišča v Podbrezniku naj bi MO Novo mesto namenila 2.322.026 EUR. VGAS smo v povezavi s tem opozorili na domnevno kršitev 5., 22., 24., 27., 35. in 36. člena Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDLS-1) Uradni list RS, št 11/18 in 79/18.

Ob sprejemanju proračuna MO NM smo v GAS pozvali, da bi se več sredstev namenilo za izvajanje obveznih javnih služb in nalog MO NM, ki so sedaj okrnjene na račun »mehkih« in nadstandardnih projektov. Med drugim smo zastavili tudi naslednja vprašanja:

• Zakaj ste še dodatno zmanjšali znesek za preplastitev cca. 430 km občinskih cest na le 300.000 EUR na leto?

• Vzdrževanje sistema za izposajo koles GO-NM naj bi nas med letoma 2020 in 2023 stalo 677.000 EUR. Ali se vam zdi znesek v sorazmerju z zneskom za preplastitev občinskih cest?

• Zakaj ste zmanjšali sredstva za postavko Pomoč staršem ob rojstvu otrok?

• V MONM še vedno 27 vasi in številna naselja nimajo kanalizacije, čeprav bi morala biti v skladu z zakonom ta zgrajena že do leta 2016. Zakaj ste v Načrt razvojnih programov do leta

2023 vključili le gradnjo kanalizacije na 5 lokacijah? Kdaj se bo gradnja kanalizacije izvajala v ostalih vaseh in naseljih?

• Zakaj v NRP do leta 2023 ni vključen odkup zemljišč ob tretji razvojni osi? Zakaj ste sredstva za te namene prerazporedili za nakup zemljišča v Podbrezniku?

• Ali lahko obrazložite spodnje proračunske postavke?

1. 04039002 Izvedba protokolarnih dogodkov – 253.650 EUR

2. 04039001 Obveščanje domače in tuje javnosti – 111.000 EUR

3. 18061012 Oživljanje mestnega jedra z ukrepi sofinanciranja – 45.000 EUR

4. 18039002 Umetniški programi – 80.000 EUR

5. 2305082031 Mestno kulturno središče – 250.000 EUR

6. 07097003 Mladinski projekti – 59.150 EUR

• Občina je v letu 2019 proračunski postavki 05086002 Akcija zaščite kulturne dediščine namenila le 10.500 EUR, v letu 2020 je predvidenih le 9.000 EUR. Zakaj občina ne nameni več sredstev za ohranjanje kulturne dediščine?

Gospodarno Aktivno Složno!

Alojz Kobe,

vodja svetniške skupine

GAS – Gospodarsko Aktivne Stranke

NOVO MESTO – MESTO ŠPORTNIH PRILOŽNOSTI

Novo mesto je in je bilo športno mesto. Ponosni smo, da smo gostili nekatera največja športna tekmovanja: mladinsko svetovno prvenstvo v dirkališčnem kolesarstvu, evroligo v košarki, balkansko prvenstvo v odbojki, mednarodne atletske mitinge, balkansko prvenstvo

v kolesarstvu, evropsko prvenstvo v triatlonu, kolesarsko dirko po Sloveniji, mednarodne turnirje v namiznem tenisu...

Lani smo v Novem mestu v zgodovino novomeškega športa vpisali prelomni dogodek, ko smo dobili prvo pokrito atletsko dvorano in prvi pokriti velodrom v Sloveniji. Ne vem, ali veste, da bo v zimskem času v Olimpijskem vadbem centru vsak vikend športno tekmovanje in da lahko na velodromu srečate kolesarskega zvezdnika Elia Vivianija, ki pravi, da trenira tu, ker ima najboljše pogoje.

Kakšen vpliv bo imel ta objekt na dolenski šport? Ta učinek bomo lahko merili v naslednjih desetletjih, sploh če oz. ko se bo poleg velodroma zgradil tudi plavalni bazen. Dolenjska je najslabše plavalno pismeno področje Slovenije. Nima pravega plavalnega bazena, nima plavalnega kluba. Plavanje pa je ena najbolj zdravju primernih športnih rekreacij tudi za vedno večje število občanov v tretjem starostnem obdobju.

Celoten kompleks bo izredno zanimiv za širšo regijo. Novomeščani imamo nekaj, česar drugi nimajo in kar v Novo mesto privablja športne skupine in turizem. Naslednje leto bo organizirano prvo veliko tekmovanje – to bo svetovno prvenstvo v karateju, ki mu bodo sledila ostala večja tekmovanja.

Novomeški 1/2 maraton je s turističnega in športno rekreativnega vidika zelo pomemben za Novo mesto. Na njem je sodelovalo več kot 1200 udeležencev iz 15 držav. Turistične kapacitete so bile zasedene. Pričakujemo, da se bo v naslednjih letih udeležba na maratону zviševala, prav tako pa tudi število nočitev, ki mu morajo slediti tudi turistični ponudniki in programi.

Primož Kobe,

svetniška skupina Lista Gregorja
Macedonija

KAJ JE NAJVEČJA TURISTIČNA ZNAMENITOST NOVEGA MESTA?

Novomeški turizem povezujemo z zidanicami, kulinariko in cvičkom. S prenovljenim Glavnim trgom (in zaprtjem za motorni promet) pa je doživela še dodatno spodbudo. A turizem v Novem mestu ni samo kulinarika.

V strategiji do leta 2020 je ocenjeno, da lahko Novo mesto privabi nove goste preko razvoja športnega turizma, kar pa nam do zaključka strategije še ni uspelo v celoti. To so projekti v povezavi z **dejavnostmi na reki Krki, Rudolfova sprehajalna pot** okoli mesta in povezava z **velodromom (brv Irča vas, kolesarske poti)**, znamenitostmi in naravo okoli izvora **Temenice v Luknji**, urejanje vodnega **safarija na Temenici** med Prečno in Češčo vasjo, zimskih tekaških poti ter okolice konjenskiške šole.

Kljub temu da Novo mesto upravičeno imenujemo športno mesto, pa šport žal ne more postati naša turistična identiteta, kot to recimo velja za Planico, Pokljuko, Pohorje, Posočje ipd., ker v športu ne izstopamo dovolj. V naši širši okolici obstaja tak potencial morda zgolj v **Kočevskem rogu**, kjer bi Novo mesto lahko pomagalo graditi skupno regijsko turistično zgodbo.

Če bi vas na ulici ustavil turist in prosil za nasvet za raziskovanje mesta in okolice, kam bi ga usmerili? Za zdaj se kot najboljši odgovor ponuja **arheološki park Marof**. Pet milijonov evrov vreden projekt je že v izvajanju, končan pa bo v petih letih.

Marko Dvornik,

svetniška skupina Nsi

N.Si

TURISTIČNE PRILOŽNOSTI IN MOŽNOSTI NOVEGA MESTA, PRETEKLE DOBRE IZKUŠNJE TER NAJVEČJE PRILOŽNOSTI ZA IZBOLJŠAVO TURISTIČNE OBČINE

Turizem ima številne razvojne učinke in je za razvoj občine strateškega pomena, zato mu je treba nameniti večjo vlogo v gospodarskem razvoju občine. Občina

ima velik turistični potencial, da postane trajnostna turistična destinacija, saj imamo veliko naravnih danosti in bogato zgodovinsko, kulturno ter kulinarčno dediščino.

Žal obstaja na področju turizma veliko nedorečenih in nedokončanih dejavnosti. Za večjo prepoznavnost je treba izboljšati konkurenčnost, kakovost in privlačnost turistične ponudbe. Zavedati se moramo, da naravne danosti in dobra geografska lega ne zadoščajo za uspešen razvoj turizma.

Novo mesto je središče regije, a ne izkorišča svojega potenciala v celoti, saj nimamo dovolj prepoznavnih (večdnevnih) dogodkov. Okolje nam omogoča raznovrstne športne dejavnosti v naravi, medtem ko sta, žal, športna in kulturna infrastruktura podhranjeni, slaba je tudi kakovost lokalne in državne cestne infrastrukture. Za uspešen razvoj turizma potrebujemo kakovostne produkte, sodobno infrastrukturo, motivirane ponudnike storitev in učinkovito promocijo. V ta namen je treba pridobiti več evropskih sredstev.

Turistični menedžment mora ponudnike turističnih storitev bolj povezovati in spodbujati k sodelovanju, ker bomo le kot destinacija lahko uspešnejši, saj slogan »Turizem smo ljudje« potrjuje, da v turizmu ne bi bilo razvoja brez srčnih in prijaznih ljudi, ki živimo in delujemo v okolju, ki ga tržimo.

Srečko Vovko,

svetniška skupina SD Novo mesto

SOCIALNI
DEMOKRATI

VLOGA TURIZMA V RAZVOJU GOSPODARSTVA MO NOVO MESTO

V MO Novo mesto smo sprejeli strategijo razvoja turizma, saj se zavedamo, da ima turizem vse pomembnejšo vlogo v gospodarstvu, v prihodnjem desetletju pa naj bi se prispevek turistične industrije k BDP še povečal za skoraj 50 %. Vemo, da turizem kot dejavnost sloni na lokalnih atributih, zato je še toliko bolj pomembno, da imamo jasno začrtano usmeritev in

pot, kako čim boljše izkoristiti naravne in kulturne danosti za razvoj turizma v MO Novo mesto. Prenova velodroma, s čimer smo pridobili Olimpijski vadbeni center, je zagotovo ena od pomembnih pridobitev za našo občino. Mednarodna tekmovanja v kolesarjenju in atletiki ter odlični pogoji za trening preko celega leta so magnet, ki privablja športnike in turiste iz Slovenije in tujine. Tudi prenova Glavnega trga je bila velik zalogaj, a so domači in tuji gostje nad novo podobo navdušeni. Pred nami je sedaj velik izziv, kako oživeti mesto, mu dati vsebine in tisto energijo, ki bo privabila še več obiskovalcev. Zelo pomembna pa je tudi naša naravna dediščina, reka Krka, vinorodne gorice, Gornjanci in vsi manjši kraji in vasi v naši občini. Slovenska turistična organizacija (STO) je zelena, t.j. trajnostno usmeritev, opredelila kot edino pravo razvojno priložnost Slovenije in njene turistične ponudbe. MO Novo mesto ima res številne danosti za razvijanje zelenega turizma, unikatnih turističnih produktov in nepozabnih doživetij. Od nas pa je odvisno, ali bomo vse možnosti in priložnosti, ki jih imamo, tudi izkoristili. Svetniki stranke SDS se zavzemamo za kvaliteten razvoj turizma v mestu in na podeželju, zato bomo veseli vseh pobud, predlogov in vprašanj, povezanih s turizmom in ostalimi vsebinami, vezanimi na življenje in delo v naši občini. Samo s sodelovanjem in dobro komunikacijo, tudi kritiko, če je ta konstruktivno naravnana, lahko naredimo več in dosežemo boljše rezultate za vse prebivalce MO Novo mesto.

Marjanca Trščinar Antič,

svetniška skupina SDS

TURIZEM IN PODEŽELJE

Mestna občina Novo mesto je v letu 2016 sprejela strateški dokument za področje turizma, in sicer Strategijo razvoja turizma do 2020.

Kakšna je realizacija sprejetih aktivnosti in ukrepov v celoti, ne vemo, saj občina

od sprejetja strategije še ni pripravila informacije o tem, lahko pa spremljamo aktivnosti, ki so uvrščene v vsakoletne proračune.

Končana je prenova Glavnega trga, delno veledroma, v proračunih občine za leto 2020 in 2021 pa je zaslediti projekte za arheološki park, piknik prostor na Loki, za področje športa so opredeljene dejavnosti na reki Krki, sprehajalna mesta in povezava do veledroma v Irči vasi.

Največ projektov je končanih v mestu ali bližnji okolici, pogrešamo pa izvedbo projektov na podeželju. Mestna občina je že sedaj prepoznavna po zidanicah, kulinariki in cvičku, to je t. i. zidaniškem turizmu. Menimo, da je treba bolj povezati ponudnike nastanitvev na podeželju, kar pomeni realno ustvarjanje novih delovnih mest.

Ena izmed idej projekta, ki ga uvaja Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto, je, da se s pomočjo sodobnih orodij, ki jih ponuja IKT (informacijsko komunikacijska tehnologija), vzpostavi skupni sistem trženja nastanitvenih kapacitet na podeželju po principu skupne recepcije razpršenega hotela. Organizirala se bo skupina ponudnikov, ki bo ustvarila pogoje za skupen, enoten in inovativen nastop na trgu.

Projektna ideja spodbuja tudi intenzivnejšo in atraktivnejšo pripravo ponudbe nastanitvenih kapacitet na podeželju ter prek programa razvoja kakovosti za ponudnike nastanitvenih kapacitet ponudnikom v skupini posreduje znanja o ravnanju z gosti, turistični animaciji in vodenju.

Razvoj turistične ponudbe si lahko zamislimo tudi prek aplikacij za mobilne naprave, ki predstavljajo multimedijško platformo za prezentacijo kulturne in naravne dediščine. Aplikacije omogočajo nove marketinške pristope, česar na našem območju še ne izkoriščamo v zadostni meri. Obenem predstavljajo tudi principe povezovanja turističnih akterjev na destinaciji, na primer nastanitvev, gostinsko ponudbo, kulturne atrakcije (muzeji, galerije), vzvode usmerjanja turistov po regiji (turistično informacijski centri) in ostale deležnike v sektorju turistične ponudbe.

Neposredne koristi od tovrstnih idej in izvedenih projektov bodo imeli predvsem ponudniki nastanitvenih kapacitet in deležnikov v verigi doživetij, saj to spodbuja povpraševanje po njihovih storitvah. Zaradi potreb po vzdrževanju,

vodenju in delovanju sistema rezervacij se posledično odpirajo tudi nova, zelena, trajnostna delovna mesta. Vse to skupaj lahko prispeva k razvoju turistične ponudbe na podeželju na širšem območju Dolenjske in Bele krajine.

Drugi pomemben projekt, ki ima postavko v proračunih za 2020 in 2021, je oživitev območja Gorjancev in Žumberaškega pogorja. Naravna in kulturna dediščina sta edina in hkrati neizkoriščena potenciala območja. Z realizacijo projekta se bo vzpostavilo trajnostno upravljanje območja, oblikovala se bo nova turistična destinacija, ustvarila se bodo zelena delovna mesta, končni rezultat pa bo povečanje števila obiskovalcev. Zelo pomemben element je posodobitev in vpis v evidence za javno cesto Vahta–Gospodična–Krvavi kamen.

Tretji projekt na podeželju je, po naši oceni, projekt Life to Grasslands, ki vključuje problematiko zaraščanja kmetijskih zemljišč od evidentiranja do upravljanja očiščenih površin, analizo kmetijske rabe, mreženje lastnikov zemljišč in kmetovalcev z namenom, da bi zagotovili upravljanje na opuščeni zemljiščih in aktivnosti ter načrt za vzpostavitev blagovne znamke in produktov, vezanih na suha travišča, sadovnjake, pašo, košnjo (delavnice, trženje, promocija).

Mag. Franci Bačar in Martina Vrhovnik,

svetniška skupina SLS

ŽUPAN IN KOALICIJA STA SPET DELOVALA PROTI RAZVOJU NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V razpravo o proračunu sva svetnika Uroš Lubej in Maja Žunič Fabjančič vložila tudi predlog, kako bi denar iz občinskega proračuna investirali na veliko bolj smotrno in transparenten način. Skupna sredstva, ki pripadajo vsem občankam in občanom, bi se porabila za projekte, ki zadovoljujejo resnične potrebe ljudi na osnovi širokega konsenza. Predlagala sva uvedbo participativnega proračuna.

Predlagala sva, da se vsaki dve leti milijon evrov občinskega proračuna investira po naslednji shemi:

Ta shema prikazuje t. i. participativni oziroma občanski proračun. Ideja je zelo preprosta: namesto da se denar troši za projekte, ki zrastejo v občinskih glavah (beri: velikokrat po prijateljskih ali interesnih linijah, ki nimajo kaj dosti skupnega s potrebami večine ljudi), se denar porabi za tiste projekte, ki jih ljudje večinsko podprejo.

Shema je uveljavljena po svetu, še posebej v razvitih zahodnih državah. Tak proračun poznajo denimo mesta New York in Chicago, Pariz in Madrid. Podpirata ga Evropska unija in Svetovna banka, zapisan je v aktualno koalicijsko pogodbo naše vlade. Zakaj ima toliko podpornikov? Ker poveča transparentnost in ker se denar porabi za resnične potrebe ljudi.

Toda ne za našega župana in obstoječo koalicijsko v občinskem svetu. Čeprav so mnogi svetniki hvalili idejo o tovrstni delitvi proračuna, so – ker pač ne prihaja iz »koalicije« – predlog zavrnili. Ne argumentiran dialog, ampak politikantstvo po liniji »naši« in »njihovi« vlada tej občini!

Uroš Lubej,

svetniška skupina Solidarnost

Solidarnost

MAG. MAJA PAK, DIREKTORICA SLOVENSKE TURISTIČNE ORGANIZACIJE

NOVO MESTO KOT TURISTIČNA DESTINACIJA OBLIKUJE VRHUNSKA DOŽIVETJA

Maja Pak je prva dama slovenskega turizma, direktorica Slovenske turistične organizacije in oseba, ki ima to področje v svojem malem prstu. Kot taka je idealen naslov za to, da nam predstavi vse prednosti in izzive za Novo mesto na turističnem področju. »Turizem je izjemno dinamično področje, ki ne pozna 8-urnega delovnika. Delo mi je v veselje, polni me z energijo, pozitivizmom, novimi idejami,« vsakdan opisuje Pakova. Številna mednarodna priznanja in nagrade, izjemna medijska izpostavljenost ter uspešno izvedeni projekti zadnjih let pa dokazujejo, da Slovenija ne postaja le globalno priznana turistična destinacija izjemnih doživetij, temveč tudi postavljalca trendov in dobrih praks na področju razvoja trajnostnega turizma.

Slovenija je v evropskem in svetovnem merilu vedno bolj prepoznavna turistična destinacija. Kaj je najbolj pripomoglo k temu, je to kvalitetna blagovna znamka, ponudba, promocija ...?

Slovenija je vse bolj prepoznavna in zaželeno turistična destinacija, kar je rezultat več dejavnikov. Naša država na le nekaj več kot 20.000 km² združuje Sredozemlje, alpski svet, Kras, Panonsko nižino. Smo ena z gozdovi in vodami najbogatejših evropskih držav. Imamo edinstveno kulturno izročilo in bogato tradicijo. Gastronomija temelji na 365 značilnih lokalnih in regionalnih jedeh ter pijačah, treh vinorodnih deželah in na lokalno pridelanih kakovostnih surovinah. Slovenija se uvršča med najvarnejše države, njeni prebivalci pa so pristno gostoljubni. V zadnjih letih nastaja vse več ponudbe, ki odgovarja trendom sodobnega turizma. Vse to je pomembno prispevalo k temu, da je Slovenija v zadnjih letih pomembno povečala prepoznavnost in ugled kot gostoljubna dežela s kakovostnimi in privlačnimi turističnimi produkti za edinstvena in pogosto personalizirana doživetja.

Slovenska turistična organizacija je v zadnjih letih intenzivirala aktivnosti promocije in učinkovitost trženja s ciljem povečanja prepoznavnosti naše dežele in njene turistične ponudbe ter doseganja zelenega pozicioniranja. Identificirali smo ciljne skupine slovenskega turizma in se v razvoju ter

trženju osredotočili na trge in ciljne skupine z višjo kupno močjo, večjo potrošnjo, daljšo povprečno dobo bivanja in potovanja tudi izven glavne turistične sezone. Trženje izvajamo sistematično, načrtovano in učinkovito. Imamo jasno zgodbo, ki izhaja iz identitete znamke I feel Slovenia, produkte, ki uresničujejo obljube znamke. Naše komuniciranje je konsistentno in usklajeno z makrodestinacijami za doseganje sinergijskih učinkov. Uspešno se povezujemo z vsemi deležniki v turizmu, med drugim tudi z občinami.

V zadnjih letih smo v promocijo Slovenije investirali veliko več. K povečanju prepoznavnosti naše dežele je pomembno prispevala tudi povečana pozornost medijev, strokovne in široke javnosti. Številne nagrade, priznanja in uvrstitve v sam vrh lestvic najbolj zaželenih destinacij so Sloveniji pripadle zaradi naše osrednje trajnostne zaveze, kar nas na globalnem zemljevidu pozicionira kot primer dobre prakse in vzor številnim drugim državam na področju razvoja in udejanjanja trajnostne vizije.

Vsi ti dejavniki pomembno vplivajo na zadovoljstvo turistov in percepcijo Slovenije kot varne, prijazne in zelene destinacije. Vplivajo pa tudi na zadovoljstvo prebivalcev s turizmom in zadovoljstvo zaposlenih v turizmu. Gre za pomembna področja na naši poti do »Slovenije kot globalne zelene butične destinacije za zahtevnega obiskovalca, ki

išče raznolikost in aktivna doživetja, mir in osebne koristi«.

Zavedamo pa se, da se danes svet spreminja s hitrostjo kot še nikoli do sedaj. Megatrendi, ki spreminjajo svet, vplivajo tudi na turizem, vplivajo na vrednote turistov, njihovo vedenje in pričakovanja. Slovenija ima odlične pogoje in danosti, da lahko uspešno naslovi aktualne megatrende, ki predstavljajo izziv in hkrati priložnost. Zato Slovenska turistična organizacija (STO) v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo in drugimi sektorji ter slovenskim turističnim gospodarstvom in številnimi ključnimi partnerji te trende naslavlja z razvojnimi, trženjskimi in promocijskimi aktivnostmi, ki temeljijo na digitalnem, sodobnem, inovativnem in proaktivnem pristopu.

Kaj je po vašem mnenju največja turistična prednost Slovenije? Je to morda geografska raznolikost, gastronomska ponudba, uspehi slovenskih športnikov ...?

Slovenija ima kot turistična destinacija veliko prednosti, za tuje in domače obiskovalce pa številne privlačnosti, ki jih ni možno strniti v zgolj en stavek. Zagotovo je njena prednost v geografski raznolikosti na dostopnem prostoru na stičišču alpskega, mediteranskega, kraškega in panonskega sveta. Edinstvene zgodbe, naravne danosti, privlačnost v vseh letnih časih, pristnost prebivalcev dajejo odlično izhodišče

za oblikovanje privlačnih turističnih produktov. Kot omenjate, tudi uspehi vrhunskih športnikov in vplivnežev na področju znanosti, umetnosti, kulture ter drugih področjih pomembno prispevajo k vse večji prepoznavnosti in priljubljenosti naše dežele.

Veseli me, da smo v slovenskem turizmu v zadnjih letih z odlično ponudbo in sodobno ter intenzivno promocijo povečali prepoznavnost Slovenije. Pomembno so k temu prispevali na trajnosti temelječi kakovostni turistični produkti, ki nagovarjajo sodobnega turista, ki išče doživetja daleč od masovnega turizma. Mednje vsekakor sodi gastronomija.

Slovenska vrhunska gastronomska ponudba temelji na 24 gastronomskih regijah, je privlačna v vseh letnih časih, odlikujeta pa jo tudi raznolikost na malem prostoru in hitra dostopnost do kakovostnih lokalnih surovin. Gastronomska ponudba naše dežele je tudi dokaj enakomerno razpršena med različne gastronomske ponudnike. Odlikujejo jo znanje, sodobni pristop, ki temelji na tradiciji, in srčnost kuharskih mojstrov, vinarjev, majhnih pivovarjev, pridelovalcev kakovostnih surovin, organizatorjev gastronomskih dogodkov in prireditev. Vsak izmed njih prispeva k gradnji podobe edinstvene gastronomske destinacije, ki ponuja

vrhunske gastronomske produkte in pristna kulinarčna doživetja. To je prepoznala tudi tuja strokovna javnost. Ugledni mediji nas izpostavljajo kot novo zvezdo na globalnem gastronomskem zemljevidu. Vrhunski kuharski mojstri se uvrščajo med najboljše na svetu, združenja nas izpostavljajo kot kulinarčno destinacijo, vredno obiska, odkrivajo nas ugledni in vplivni kulinarčni vodniki, kot sta vodnik Gault&Millau in Michelin. Prihod obeh mednarodnih vodnikov smo si zastavili kot ključni cilj strategije. Pomembno je k povečanju prepoznavnosti Slovenije kot destinacije za odlična gastronomska doživetja prispeval naziv Slovenija Evropska gastronomska regija 2021, ki pomembno prispeva tudi k nadaljnjemu razvoju slovenske gastronomije.

Gastronomija je eden od ključnih turističnih produktov aktualne turistične strategije, ki pomembno prispeva k uresničevanju cilja višje dodane vrednosti, razpršitve turističnih tokov in sezonalizacije. Tesno se povezuje in pomembno dopolnjuje ostalo turistično ponudbo. Zato v Slovenski turistični organizaciji gastronomiji namenimo posebno pozornost, k razvoju in promociji gastronomije pa pristopamo sistematično, načrtovano in ciljno usmerjeno. Gastronomija je tudi osrednja dvoletna razvojna in komunikacijska tematika STO.

Tudi Novo mesto je v zadnjih letih naredilo ogromen korak naprej, kar se turistične prepoznavnosti tiče. Številne nagrade in nominacije za te nam dajo vedeti, da smo na pravi poti. Kaj še potrebujemo, da postanemo za turiste nespregledljivi?

Jasna in ciljno usmerjena pot ter sodelovanje vseh deležnikov v destinaciji in izven nje sta ključnega pomena za uspešen razvoj in promocijo sleherne destinacije. Zelo pomembno je, da Novo mesto prisega na trajnostni razvoj, kar se med drugim kaže tudi v srebrnem znaku Slovenia Green. Z razvojem produktov, ki temeljijo na naravnih danostih, kot sta reka Krka in edinstveni Otočec, tradiciji, kot sta staro mestno jedro Novega mesta in bogata arheološka dediščina, ali z izpostavitvijo cvička kot edinstvenega in avtohtonega vina v gastronomiji, destinacija oblikuje vrhunska doživetja. Tako ima Novo mesto jasen fokus, osredotoča se na ključne konkurenčne prednosti in oblikuje produkte, ki lahko nudijo edinstvena in personalizirana doživetja. Primer za izbor EDEN, ko se je povezalo 12 zdraviliških občin v skupno predstavitev destinacije Dolenjska, je odličen primer sodelovanja in povezovanja s sosednjimi občinami ter oblikovanje trajnostnih in pristnih doživetij.

Dolenjska je bila v letošnjem letu tudi finalistka izbora Evropska destinacija odličnosti. Kaj za vas predstavlja odlično destinacijo, kaj vse mora ponujati?

Še enkrat čestitke Dolenjski za naziv finalistke projekta EDEN. Pridobitev naziva dokazuje, da destinacija spodbuja razvoj trajnostnega turizma, da razume trende in da gostom nudi edinstvena in pristna doživetja. Projekt EDEN v ospredje postavlja manjše, a zanimive destinacije in pomembno prispeva k povečanju prepoznavnosti destinacije v slovenskem ter evropskem turističnem prostoru. Pogosto se turisti za obisk določene destinacije odločijo prav na osnovi naziva EDEN. Odličnost destinacije predstavljajo izredne zgodbe in produkti, ki za gosta pomenijo edinstvena doživetja.

Novomeščani smo najbolj ponosni na prenovljeno mestno jedro. Glavni trg je sedaj zaprt za promet. Smo tudi zmagovalci izbora za najlepše urejeno mestno jedro v natečaju Moja dežela, lepa in gostoljubna. Kaj še potrebuje Glavni trg, da postane eno najbolj prepoznavnih mestnih središč v Sloveniji? Kako unovčiti vse prednosti, ki jih ponuja zaprto jedro?

Zaprte središč mest je v več slovenskih mestih prispevalo tako k zadovoljstvu prebivalcev kot obiskovalcev, k reševanju okoljske problematike in rasti prijznosti mesta do okolja. Za mestna jedra to pomeni rast ugleda na področju udejanjanja trajnostnih ukrepov in prepričana sem, da bo tudi Novo mesto to priložnost odlično izkoristilo.

Novo mesto je aktualni prejemnik nagrade zlati kamen za razvojno najbolj prodorno občino in po izboru časnikov Finance in Delo tudi občina, v kateri se najbolj kakovostno živi. Kako lahko to uporabimo tudi za večjo turistično prepoznavnost mesta?

Konferenca Zlati kamen je eden največjih dogodkov na področju srečanja slovenskih občin, priznanje zlati kamen pa podeljujejo tistim občinam, ki so razvojno najbolj prodorne. Priznanje zato v slovenski medijski, strokovni in splošni javnosti uživa veliko pozornost, kar mu daje velik potencial, da pomembno prispeva k rasti prepoznavnosti in ugleda občin, ki priznanje prejmejo.

Letos smo bili uvrščeni med 100 najbolj trajnostnih destinacij sveta, o tem je veliko pisala tudi svetovno priznana revija Forbes. Ali so lahko pametna mesta prihodnost tudi v turizmu?

Zelo me veseli, da je mestna občina Novo mesto v viziji strategije razvoja do leta 2030 razvoj opredelila na temelju pametne, trajnostne in vključujoče občine. Trajnosten razvoj je za današnji turizem velikega, v Sloveniji celo osrednjega pomena. V slovenskem turizmu smo trajnost opredelili kot edini možni način prihodnjega razvoja, številna priznanja, ugled v strokovni javnosti, objave uglednih medijev ter raziskave med tujimi gosti pa dokazujejo, da se vse bolj utrjujeta ugled in pozicioniranje Slovenije kot ene najbolj trajnostno usmerjenih držav. Pametna mesta so pomemben del trajnostne usmeritve destinacij. Pomenijo uvajanje novih tehnologij na področju gospodarstva in družbe ter ponujajo odgovor številnim okoljskim izzivom, tudi na področju turizma. Pomembno pa je, da jih destinacije oblikujejo tako, da prinašajo pozitivne učinke prebivalcem, hkrati pa odlične izkušnje njihovim obiskovalcem. Kako uspešne so destinacije pri tem, določa doprinos pametnih mest tudi na področju turizma.

Petzvezdični turizem je danes skorajda nujen za vsakega resnega turističnega ponudnika. Ko govorimo o petih zvezdicah v turizmu, kaj vse to predstavlja, kako to doseči?

Petzvezdični ali butični turizem, ali kot ga nekateri poimenujejo, novi luksuz, pomeni predvsem razkošje v smislu doživetij. V Sloveniji so ta doživetja neločljivo povezana z neokrnjeno naravo, edinstvenimi naravnimi danostmi, raznolikostjo ponudbe in možnostmi na dostopnem prostoru ter trajnostno zavezo. Gre za avtentična, edinstvena, pogosto personalizirana doživetja, ki jih gost doživi tudi zaradi ljudi, zaposlenih v turizmu.

Turistični produkti oziroma storitve, ki jih označujemo kot butične, imajo elemente lokalnosti, trajnosti, pristnosti, inovativnosti in presenečenja.

Slovenija ima vse pogoje, da oblikuje produkte, ki zagotavljajo edinstvena, raznolika, pristna doživetja po meri gosta in tako uspešno naslovi pričakovanja gostov, ki povprašujejo po butični ponudbi. Zato smo se v slovenskem turizmu v aktualni turistični strategiji osredotočili na razvoj trajnostnih turističnih produktov, ki bodo omogočila zelena 5-zvezdična doživetja za zahtevnega obiskovalca, ki išče mir in osebne koristi. Slovenska turistična organizacija razvoj 5-zvezdičnih produktov vzpodbuja s številnimi ukrepi, kot so Zelena shema slovenskega

turizma, priznanji sejalec in snovalec, z evropskim projektom EDEN destinacij, Akademijo za trženje v turizmu, še posebej pa s projektom Slovenia Unique Experiences.

Kaj si turisti najbolj zapomnijo po obisku Slovenije in kako jih prepričati, da se vračajo znova in znova?

Turisti Slovenijo vse bolj prepoznavajo kot pristno, varno, trajnosti zavezano destinacijo izjemnih naravnih lepot, prijaznih prebivalcev in edinstvenih doživetij. Tako je na primer analiza identifikacije tržnega potenciala pokazala, da vprašani Slovenijo dojemajo kot destinacijo za individualni turizem, percipirajo jo predvsem kot destinacijo za raziskovalce, ki nudi sprostitev v naravi in avanturistične počitnice. Tudi analiza percepcije turističnih destinacij, izvedena med spletnimi uporabniki, je pokazala, da Slovenija uživa prepoznavnost kot zelena, aktivna in zdrava destinacija, kjer ob izrednih naravnih danostih izstopa dostopnost naše dežele na obvladljivem prostoru in času ter dobro razmerje med ceno in kakovostjo. Tujci našo deželo pogosto opisujejo kot majhno, neodkrito, skrito, kot pravo presenečenje, pa tudi kot unikatno in zanimivo. V tem se kaže velik potencial za razvoj turistične ponudbe tudi za segment zahtevnejših gostov, predvsem z edinstvenimi in raznolikimi doživetji. Raziskave kažejo, da so nekateri turistični produkti, kot sta wellness in zdraviliška ponudba, med tujci dobro prepoznani, velik potencial za povečanje prepoznavnosti pa ima Slovenija na področju kongresnega in poslovnega turizma kot dežela z vrhunsko gastronomsko ponudbo, kot odlična gostiteljica športnih dogodkov in aktivnega preživljanja oddiha ter kot destinacija za kulturna doživetja. Prav na tem področju potekajo številne razvojne in promocijske aktivnosti STO v sodelovanju s slovenskim turističnim gospodarstvom in drugimi ključnimi partnerji. Cilj, ki ga pri tem zasledujemo in za katerega verjamemo, da se bodo zaradi njega obiskovalci vračali, je, da bi gostje s preživljanjem počitnic v Sloveniji občutili koristi na osebni ravni: zadovoljstvo, izpolnitev, samospoznanje, navdih, sprostitev, dobro počutje, učenje in nova spoznanja.

TURISTIČNI PONUDNIKI V MESTU – TRI ZGODBE O USPEHU

APARTMAJI – SOBE RAVBAR

Apartmentni sobe Ravbar se ponašajo z dolgoletno družinsko tradicijo. Njihovi začetki segajo v davno leto 1970. Takrat sta mama Kristina in Jože sprejela pod streho prvega gosta, ki se je zaradi gostoljubja kmalu vrnil in s seboj pripeljal še prijatelja. Gostje so bili vsako jutro deležni obilnega domačega zajtrka, ki jim ga je postregla mati lastnica. Dober glas apartmajev Ravbar se je tako kmalu razširil po vsem svetu. Gostje prihajajo iz vseh evropskih držav in tudi

iz ZDA, Kanade, Avstralije, Nove Zelandije, Argentine, Indonezije, Izraela, Japonske, Kitajske in od drugod. Ravbarjevi (Jože, žena Milena, sinova Matjaž in Uroš) danes nadaljujejo to skoraj 50-letno družinsko tradicijo. Leta 2000 so prenovili in zgradili nove apartmaje ter leta 2005 dodali nove sobe.

»V Novem mestu si lahko turisti ogledajo marsikaj,« je prepričan Jože. »Ne smejo spregledati starega mestnega jedra, ki

je sedaj, ko je prenovljeno in zaprto za promet, še toliko bolj privlačno. Vedno jim priporočim še ogled Dolenjskega muzeja, kapiteljske in frančiškanske cerkve in Turistično informacijskega centra.«

Njihova velika prednost je lokacija, saj so od centra mesta oddaljeni le nekaj sto metrov. Na Ljubnu imajo tudi zidanico, ki jo gostje iz tujine zapolnijo v povprečju za kakšen mesec letno. Gostje so nad Novim mestom po navadi navdušeni, problem so le prometne povezave, predvsem kar se tiče avtobusa in vlaka. Naenkrat lahko pri njih prenoči okoli trideset ljudi.

»Vendar Novo mesto nudi še več turističnih priložnosti, ki bi jih bilo treba izkoristiti,« dodaja Jože, ki je tudi kolesarski in smučarski navdušenec. »Muzejska zbirka je fantastična, a jo ljudje premalo poznajo. Glavni trg je eden največjih biserov, kar jih imamo, če pa se na Marofu uredi še arheološka pot, bo to za vsakega turista odlična izletniška točka.« Če to obljublja Jože Ravbar, ki je že skoraj pol stoletja aktivno zapisan turizmu, potem mu lahko le verjamejo.

Jure Marolt

HOSTEL SITULA

Zavod Situla svoje poslanstvo in videnje novomeškega turizma ter njegovih potencialov izraža že v svojem polnem imenu. Zavod za varovanje kulturne dediščine, turizem in kulturo že od leta 2008 skrbi za dodatno popestritev turistične ponudbe Novega mesta, vseskozi predvsem z opiranjem na dva izmed največjih dolenjskih turističnih potencialov – zgodovino in kulturo.

Skozi hostel Situla, ki poleg cenovno ugodnega zatočišča za vse večje število turistov na Dolenjskem s študentskim domom skrbi tudi za študente, ki se izobražujejo v Novem mestu, se prepleta motiv najbolj prepoznavnega zgodovinskega artefakta s tega področja, situle. Motivi z znamenitih situl krasijo zunanje stene stavbe hostla, točilni pult in prostor restavracije, hodnike hostla ter celo posteljnino v sobah. So zaščitni znak zavoda,

ki na ta način poskuša prišlekom predstaviti pestro novomeško zgodovino, obenem pa na bogastvo, ki ga imamo, opominja tudi domačine.

Poleg zgodovine je drugi ključ za vizijo zavoda pestra in vseskozi razvijajoča se kultura. Nekaj je v novomeškem zraku, da že leta, desetletja, celo stoletja razvija vrhunske kulturnike, ki so s svojim udejstvovanjem bili in so še nosilci

slovenskega kulturnega razvoja ter napredka: od novomeških pomladnikov, izjemnih literatov, slikarjev in dramatikov do odličnih popularnih glasbenikov, ki so že skoraj pet desetletij vseskozi med vodilnimi in najkakovostnejšimi predstavniki bogate slovenske glasbene zakladnice. Svoj doprinos k prepoznavnosti lokalne kulture poskuša zavod dati z organizacijo raznoterih kulturnih dogodkov: od koncertne predstavitve glasbenih albumov do festivalskih prireditev na Glavnem trgu.

Zavod Situla z restavracijo, kavarno in prelepim skritim vrtom skrbi tudi za domačine. Restavracija vse delovne dni v letu nudi okusne in krepčilne malice, v zadnjem letu so v ponudbi tudi večerje, saj ponudba hrane v centru Novega mesta še vedno ni na nivoju, ki mu pripada. V kavarni se odvijajo vedno dobro obiskani potopisi in drugi dogodki, tam se redno zbirajo tudi mestne kvačkarice. V zavetju mogočne lipe je poleti na razgretim Glavnem trgu moč najti nekaj sence in hlada, se osvežiti

z domačimi hladnimi napitki, obenem pa prebrati knjigo iz »Knjižnice pod krošnjami«. Ponudba zavoda Situla je, prav tako kot novomeška kultura in zgodovina, pestra,

raznolika in namenjena vsem – od utrujenih popotnikov do dogajanja željnih domačinov.

Gašper Beg, Zavod Situla

HOTEL CENTER

Hotel Center je manjši butični hotel v centru Novega mesta s široko ponudbo nastanitvenih, gostinskih in drugih storitev.

Butični hotel svojim gostom ponuja 27 sob. Od tega je 7 komfortnih sob s površino od 14 do 17 kvadratnih metrov, 3 standardne sobe z enako površino, 5 troposteljnih komfortnih sob s površino do 21 kvadratnih metrov in 2 enoposteljni sobi v velikosti 10 kvadratnih metrov. Za manj zahtevne goste ima hotel na voljo tudi družinsko sobo (apartma), ki premore tudi kopalnico in kuhinjo s 4 ležišči, 7 dvoposteljnih sob s skupno kopalnico in 2 troposteljni sobi s skupno kopalnico.

V osrčju objekta se nahaja hotelska kavarna, ki povezuje celoten hotel s svojim prijetnim ambientom in osebjem. Kavarna ima vrata odprta tako za hotelske kot tudi zunanje goste. Kavarna predstavlja za lokalno prebivalstvo prostor za druženje, izmenjevanje idej in širjenje obzorij.

Hotel na spletnih portalih trži pakete, ki vsebujejo velnes, gostinske in ostale storitve lokalnih ponudnikov. Dogajanje v hotelu popestrimo s tematskimi večeri, z živo glasbo in dogodki v kavarni. Skupne prostore hotela pa krasijo številna umetniška dela.

Hrano, pijačo, potrošni material, pohištvo in storitve za hotel dobavljajo/opravljajo lokalni in širši dobavitelji/ponudniki storitev. Tudi železniški prevozniki, regionalni in lokalni avtobusni prevozniki, taksi službe, rent a car službe in ponudniki letalskih prevozov imajo na račun poslovanja podjetja povečan promet.

Hotel prispeva k oživitvi mestnega jedra, saj s svojo dejavnostjo pripomore k razvoju festivalov, dogodkov in prireditev. Je eden izmed podpornikov kulture v našem kraju. Za gosta je to pogosto prvi stik s samim krajem, regijo in državo oz. lokalnim prebivalcem. V hotelu gost dobi vse potrebne napotke in informacije o dogajanju, kulturi, zgodovini in ponudbi našega kraja ali regije. S tem se povečuje prepoznavnost destinacije in lokalne kulture.

Hotel ponuja tudi storitve na višji ravni in s tem privablja goste z večjo kupno močjo, ki so pripravljene koristiti dražje in bolj kvalitetne storitve lokalnih ponudnikov. Vse to pripomore k razvoju kvalitetnejše lokalne ponudbe na vseh področjih.

*Simon Rudman,
vodja hotela*

ZAČETEK UREJANJA KETTEJEVEGA DREVOREDA IN GRADIŠČA MAROF

Novomeščanom bo na Marofu že kmalu na voljo nova parkovna površina za kakovostno preživljanje prostega časa, predvidena infrastruktura pa omogoča tudi nadgradnjo v prihodnjih letih. Oktobra sta župan Gregor Macedoni in član uprave podjetja CGP Edo Škufca podpisala pogodbo za ureditev tematske poti gradišča Marof in Kettejevega drevoreda, s čimer se začneja urejanje širšega območja, na katerem je v prihodnosti predviden interaktiven arheološki park. Vrednost pogodbe je slabih 470 tisoč evrov z DDV, polovico denarja pa nameravamo pridobiti iz evropske blagajne.

Prenova Kettejevega drevoreda obsega rekonstrukcijo ceste, ureditev javne razsvetljave in počivališč, zamenjavo obstoječih klopi, izvedbo potrebnih infrastrukturnih priključkov in prestavitve dela obstoječe infrastrukture ter prezentacijo robov vozišča nekdanje mestne vpadnice.

»Gre za lepo darilo mestu, saj združuje naravno in kulturno dediščino Novega mesta, hkrati pa zelo funkcionalno ureja to območje. Javna razsvetljava omogoča varnejši dostop tudi v večernih urah, prenovljen sistem odvodnjavanja bo bistveno olajšal vzdrževanje sprehajališča, celovito urejanje območja pa je odličen nastavek za uresničevanje nadaljnjih načrtov,« je projekt opisal dr. Iztok Kovačič, vodja Urada za prostor in razvoj.

Del projekta bo prav tako menjava posameznih nevarnih in odmirajočih dreves. Pregled Kettejevega drevoreda je pokazal sedemnajst starejših dreves, ki so za sprehajalce nevarna in bodo med obnovo zamenjana z novimi sadikami, pri preostalih drevesih pa bo opravljena primerna nega. Dodatno bo zaradi vidika nevarnosti vnosa boleznih v drevored, poškodb in slabe rasti na bršljinjski strani drevoreda zamenjanih še osem mlajših dreves, dodanih pa bo še deset novih.

Projekt poleg prepotrebne prenove enega najbolj obiskanih mestnih sprehajališč obsega tudi ureditev arheološke tematske poti z otroškim igriščem in prezentacijo prereza obrambnega nasipa gradišča. Dela naj bi se predvidoma zaključila poleti prihodnje leto.

Zaradi izvedbe del je otežena prehodnost Kettejevega drevoreda, zato dodatna previdnost ne bo odveč. Drevored je na območju, kjer se bodo odvijala gradbena dela, v delovnem času neprehoden. Izven delovnega časa, ob sobotah in nedeljah, bo izvajalec zagotavljal prehod.

Z ureditvijo Kettejevega drevoreda bodo hkrati potekala tudi obnovitvena dela na vodovodnem in elektroenergetskem omrežju, ki jih bodo izvajali delavci Komunale Novo mesto in Elektra Ljubljane, kar lahko prav tako vpliva na prehodnost drevoreda.

**NARAVNA IN
KULTURNA
DEDIŠČINA
NOVEGA MESTA**

NOVO MESTO IMA NAJLEPŠE MESTNO JEDRO

Novembra smo v Ljubljani na zaključni slavnostni prireditvi vseslovenske akcije Moja dežela – lepa in gostoljubna, ki je potekala v sklopu Dnevnov slovenskega turizma, prejeli 1. nagrado v kategoriji mestna jedra. Župan Gregor Macedoni je nagrado prevzel za prenovljeni Glavni trg z okolico.

Zaključna prireditev s podelitvijo priznanj najbolje ocenjenim v posameznih kategorijah, ki jo je pripravila Turistična zveza Slovenije (TZS), je potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika vlade Marjana Šarca. TZS je podelila priznanja najbolj urejenim in gostoljubnim krajem.

V obrazložitvi na slavnostni prireditvi so med drugim o novomeškem mestnem jedru zapisali:

»Komisija izpostavlja celovito prenovu starega mestnega jedra kot najuspešnejši dosežek urejanja zgodovinskih jedr mest za leto 2019. Glavni trg je tako postal središče in prostor druženja ter srečevanja ljudi, saj je tudi zaprt za promet. Prenova je potekala po konservatorskem načrtu Zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki je nastal po zamislih arhitekta zadnje preнове Marjana Mušiča v 50. letih prejšnjega stoletja. Trg so tlakovali s 700.000 novimi granitnimi kockami, litoželezni pokrovi jaškov po novem niso več vidni, raven cestišča pa je prilagojena višini objektov, kar polepša in

TZS

DRŽAVNO TEKMOVANJE AKCIJE MOJA DEŽELA – LEPA IN GOSTOLJUBNA

ga funkcionalno približa prebivalcem. Ključni del prenove je bila ureditev podzemne infrastrukture, za katero so po večjem delu trga zgradili podzemni kolektor, ki združuje kanalizacijsko, vodovodno, električno nizkonapetostno in telekomunikacijsko omrežje. Komisija tudi izpostavlja, da je mesto v programu urejanja dalo prednost

prebivalcem, zlasti mladim, ki jim občina na dveh lokacijah ureja 17 stanovanj za mlade družine.«

Letos se je na državno tekmovanje akcije Moja dežela – lepa in gostoljubna, ki poteka že od leta 1991, uvrstilo 90 mest in krajev, 18 kampov in glampingov, sedem mladinskih prenočišč, 28 tematskih poti in Petrolovi bencinski servisi.

TZS

ŠIROKA PALETA AKTIVNOSTI ZA VSE OBČANE

Vodenje Zavoda za šport, kulturo, turizem in mladino Novo mesto je avgusta 2019 prevzela v. d. direktorice, mag. Dolores Kores. Zavod je na vseh področjih delovanja nadaljeval zastavljene cilje in v skladu z naglo spreminjajočimi se okoliščinami vzpostavil odprt in fleksibilen model upravljanja celotnega javnega servisa. Mnoge športne, kulturne in turistične programe dopolnjujejo še programi za mladino in nenazadnje tudi upravljanje obsežne prireditvene infrastrukture in objektov, kot so Kulturni center Janeza Trdine, Olimpijski vadbeni center (OVC Novo mesto), pokriti bazen na OŠ Grm, ŠRC Loka, teniška igrišča in kegljišče Portoval, centralni stadion in stadion z umetno travo Portoval, otroška igrala in druga javna infrastruktura. Kolektiv Zavoda Novo mesto bo tudi v prihodnjih letih nadaljeval z visoko zastavljenimi cilji in deloval kot učinkovit javni zavod za vse generacije občanov in občank.

PRIZNANJA IN ODGOVORNOSTI NOVOMEŠKEGA TURIZMA

Organizacija Green Destinations s sedežem na Nizozemskem je tudi letos razglasila 100 najbolj trajnostnih destinacij na svetu. Na seznam se je uvrstilo kar 31 slovenskih destinacij, ki so v okviru zelene sheme slovenskega turizma Slovenia Green pridobile zlati ali srebrni znak. Na seznamu je prvič tudi Novo mesto, ki je prejelo srebrni znak in se s tem certifikatom uvršča med destinacije, ki si za cilje postavljajo turistične produkte višje dodane vrednosti, ki temeljijo na trajnostnih načelih. Upošteva več kot 100 kriterijev, so organizatorji zapisali, da Novo mesto z ekološkimi, trajnostnimi, kulturnimi, turističnimi in civilizacijskimi razlogi oblikuje podobo sodobnega in dobro vzdrževanega evropskega mesta, ki se zaveda pomena odgovornega turizma in izvajanja trajnostnih politik.

Obnova infrastrukture na čelu z Glavnim trgom, urejanje urbanih območij po sistemu pametnih mest, trajnostna komunalna politika in optimizacija storitev na vseh področjih javnega življenja so v zadnjih letih prepoznani kot prava smer razvoja mest. Tako je Novo mesto tudi prejemnik 1. nagrade v kategoriji mestna jedra, ki jo podeljuje Turistična zveza Slovenije. Nagrada za prenovljeni Glavni trg z okolico je utemeljena kot najuspešnejši dosežek urejanja

zgodovinskih mestnih jeder za leto 2019, saj je prenova sledila konservatorskem načrtu, polepšala trg in ga funkcionalno približala prebivalcem, kot ključno pa je obnova uredila podzemno infrastrukturo, ki trajnostno ureja kanalizacijsko, vodovodno, električno in telekomunikacijsko omrežje.

PESTRA PONUDBA PRIREDITEV SE ZAKLJUČUJE Z VESELIM DECEMBROM

Glavni trg z okolico je tako danes predvsem prostor za občane, obiskovalce in priložnost za prireditve, ki intenzivno gradijo podobo prijaznega mesta. Sklop urbanih prireditev in vse bolj popularne rekreativne aktivnosti ob Krki danes predstavljajo enega izmed osrednjih turističnih potencialov mesta. Na septembrski Odprti kuhni smo ponovno zabeležili rekordni obisk in tudi dogodki drugih organizatorjev, kot so Petkanje, Kuhanu na kolesih, urbani festival, Novomeški poletni večeri, Teden kultur itd. ustvarjajo nove oblike preživljanja prostega časa. Novomeški 1/2-maraton je pritegnil rekordno število tekačev, Dolenjsko martinovanje postaja regijski dogodek in tudi prihajajoči Veseli december vsako leto beleži večji obisk.

1. nagrada TZS v kategoriji mestna jedra

Odprta kuhna na Glavnem trgu

ŠPORTNI TURIZEM IN OLIMPIJSKI CENTER NOVO MESTO (VELODROM)

Na področju športnega turizma je OC NM zabeležil prve večje rezultate. OVC, ki je svoja vrata prvič odprl konec leta 2018, dobiva vse več povpraševanja za vadbo, hkrati pa se tudi število športnikov, ki objekt uporabljajo, povečuje. Center je obiskalo več kot 5000 športnikov, ki so na pripravah preživeli nad 700 ur. Poleg slovenskih atletskih in kolesarskih klubov so nas obiskale tudi kolesarske reprezentance Katarja, Savdske Arabije in Italije. Slednji so trenirali za evropsko prvenstvo kar od maja do oktobra in so tedensko opravili preko 20 ur kolesarjenja. OC Novo mesto postavlja regijo na zemljevid športnih destinacij z ustrežno infrastrukturo, kar bo pripomoglo k razvoju športnikov v celotni regiji. Kot edinstven objekt v tem delu Evrope bo zagotovo pripomogel k razvoju kolesarjenja in atletike, ima pa tudi pomemben vpliv na razvoj turizma, saj se športniki dlje časa zadržujejo v regiji in prispevajo k razvoju turističnega gospodarstva. Seveda pa je prostor odprt tudi za druga tekmovanja in »izredne« dogodke, kot so sejmi, proslave in podobno.

Urban Kupec

trening na OC Novo mesto

POTENCIALI MC OTON

Na Župančičevem sprehajališču ob reki Krki je vrata na široko odprl mladinski center Oton. Gre za dolgo časa neurejen prostor, ki je s prenovo in svežimi programi začrtal nove smernice aktivnosti za mlade in oživljanje degradiranega prostora ob reki Krki. V mladinskem centru sta urejena dva večja prostora, dnevna soba s kuhinjo in večnamenski prostor, namenjena izvajanju programov za mlade. Trenutno v centru izvajamo kuharske delavnice, delavnico zdravega načina življenja, delavnico ročnih spretnosti in izdelave sedalnih vreč – koobusov, v prihodnosti pa bo MC Oton razširil svoje programe na vsa področja aktivnosti

Maruša Marn

aktivnosti v MC Oton

za mlade in tako ponudil tudi možnost za mladinski turizem. V decembru bo kolektiv mladinskega centra popestril program Veselega decembra na Glavnem trgu, kjer se bodo v čarobni pravljični deželi odvijale tematske delavnice za otroke.

Maruša Marn, mladinska delavka

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE 2019

S tekmovanjem v namiznem tenisu smo uspešno zaključili že 59. sezono projekta, ki je na področju športne rekreacije edinstven v slovenskem prostoru. V osemnajstih različnih športnih panogah, ki so potekale od februarja do novembra, se je pomerilo skoraj 2600 udeležencev. Tudi v letošnji sezoni smo v sodelovanju s podjetjem URSA Slovenija, d. d. o., na vseh tekmovanjih pridno beležili udeležbo v sklopu akcije URSA DOBRODELNI ŠTEVEC; gre za dobrodelno akcijo, ki že peto leto z vsakim tekmovalcem na posameznem tekmovanju v sklad prinaša 1 evro, končni znesek pa podjetje URSA Slovenija, d. o. o., namenja v dobrodelne namene. Projekt Delavske športne igre bo končan decembra z izvedbo zaključne prireditve, na kateri bodo najboljši posamezniki in ekipe prejeli zaslužena priznanja za športne uspehe v minuli sezoni. Start jubilejne 60. sezone Delavskih športnih iger pa bo 15. februarja 2020 na smučišču Gače z veleslalomsko tekmo.

Obenem pa je zavod močno obogatil program športne rekreacije tudi kar zadeva ponudbo rekreacijskih lig. V sodelovanju s Športnim društvom SU Novo mesto bomo namreč prvič sodelovali v rekreacijski ligi v namiznem tenisu. Prav tako smo ponosni na začetek sodelovanja s pivnico in picerijo Kralj Matjaž, ki je postala krovnii partner pri organizaciji in izvedbi tradicionalne košarkarske rekreacijske lige. V novi sezoni 2019/2020 bo v treh različnih ligah nastopalo 24 ekip, tekmovanje bo potekalo do marca 2020 z zaključkom v obliki 4. All stars tekme najboljših rekreativnih košarkarjev.

Matjaž Kuzma, koordinator za šport

UPRAVLJANJE PRIREDITVENIH OBJEKTOV

Obnova bazena

Andrej Jeriček, Jure Dolinar

Pomemben del dejavnosti Zavoda Novo mesto je tudi upravljanje športne in prireditvene infrastrukture. Odgovorna in strokovna tehnična služba 24 ur na dan nudi servis programskim aktivnostim v sedmih osrednjih objektih. V letošnjem poletju je bil v sodelovanju z MO Novo mesto po več letih stagnacije obnovljen notranji bazen na OŠ Grm.

Obnovljeni so bili školjka bazena, notranji prostori, saniran je bil klimat za ogrevanje vode, opravljeno je bilo čiščenje filtrirnega sistema, servis avtomatike za pripravo kopalne vode in servis kemijskih črpalk.

Andrej Jeriček, koordinator skupnih tehničnih služb

KULTURNA PONUDBA V KC JANEZA TRDINE

Kulturna sezona se je v Zavodu Novo mesto začela septembra, podobno kot v vseh gledaliških in koncertnih hišah po Sloveniji. Abonmajski program do konca junija v sezoni 2019/2020 so strokovni delavci pripravili že aprila, tako da smo naše zveste abonente k vpisu v naše abonmaje (Grumov, Kozinov, Trdinov in Mojčin) tradicionalno povabili junija, »zamudnike« pa septembra, in veseli smo, da imamo tolikšno število zvestih abonentov.

Poleg abonmajskega programa smo tudi letos za vse umetnosti željne pripravili kar nekaj novosti. Predvsem smo ponosni na vsebine za družine, ki smo jih strnili v cikel Pogledj TO! Vanj smo uvrstili odlične predstave in večmedijske projekte, ki so namenjeni mladostnikom in tudi njihovim staršem, saj so vse predstave oz. koncerti zasnovani tako, da so primerni za obisk tako mladih kot starejših, naša želja pa je, da se o vsebini družina pogovarja tudi doma. Tako smo septembra videli eno največjih uspešnic na tem področju v Sloveniji, predstavo VIHAR V GLAVI, v kateri mladi do 18 let prek predstave odstirajo svoj čustveni svet, odnos do staršev in vrstnikov, svet svojih želja, pričakovanj, strahov in upanja za prihodnost. S podobno tematiko se je ukvarjala predstava PRAVICA BITI ČLOVEK, ki je izpostavila predvsem umeščenost mladih v družbo, kako oni doživljajo današnjo politiko in odgovornost do nje. Obe predstavi sta doživeli izredno lep sprejem pri najstnikih. V ciklu Pogledj TO! smo uživali tudi v intermedijski predstavi

INTERKLEPEC, pri kateri zelo dejavno sodelovali tudi mladi obiskovalci. Do konca sezone imamo na sporedu še tri odlične predstave – ne zamudite jih!

Svoje občinstvo pa si vedno bolj prodorno gradi tudi glasbeni cikel MUZIKA EKLETIKA. Posega v glasbe sveta, zato smo v Novem mestu pozdravili saharško glasbenico Azizo Brahim, domačo skupino Širom z gostom s Poljske Raphaelom Roginskim in swingovski kvartet Swingatan. V sklopu cikla Muzika eklektika, ki ga je kot enega najboljših v Sloveniji prepoznalo tudi ministrstvo za kulturo, pa nas do konca sezone čaka še kar nekaj glasbenih presežkov, zato spremljajte program v Kulturnem centru Janeza Trdine in ne zamudite kakovostnih koncertov.

Nina Štampohar, strokovna sodelavka

Širom

Tomo Trpovski

OPERNA PREMIERA 2020
18. februar

Agon Grdina 🌹 *Ališ Makovac*

Julija

Opera večne ljubezni

ZAVOD NOVO MESTO

NOVO MESTO

KAJ NAJ BEREJO OTROCI?

Berem, bereš, berejo ... Pa res? Vse več je pomislekov, koliko res beremo. Pa naj bo to branje za študij, za službo, otroku, babici in dedku, ki že slabše vidita. Brati je biti, bi lahko rekli. Z branjem ostrimo um in naše artikulacijske sposobnosti. Z njim širimo in nadgrajujemo stališča in osebnostno rastemo, se sproščamo po napornih dnevih, se povezujemo in zblížujemo s svojim podmladkom, z vrstniki, sodelavci in za kratek čas celo s popolnimi neznanci.

Kako pomembno je oblikovanje bralnih navad pri najmlajših, se zavedamo tudi v Vrtcu Pedenjped Novo mesto, zato smo se z novim šolskim letom poglobljeno lotili spodbujanja teh navad. Z rednimi obiski abonmajskih predstav v KCJT, utečenimi bralnimi matinejami v APT, s knjižnim piknikom v Parku Rastoče knjige, tedenskimi pravljničnimi uricami v Knjižnici Mirana Jarca ter številnimi vsakodnevnimi dejavnostmi po naših pedenjhišicah (kamišibaj gledališče, galerija pravljic, pedenjbralček, obogateni knjižni koticiki, knjižni klub za zaposlene ipd.) ustvarjamo priložnosti in

okolje, v katerem naši »cepiteljki« pridobivajo prijetno bralno izkušnjo.

Ker ima branje izredno čustveno in socialno komponento, si želimo, da v našo bralno zgodbo vstopajo tudi ostali meščani, ki bi s svojimi izkušnjami, zgodbami in pripovedovanji bogatili naše »cepeljke« in nas odrasle. Mi pa bi s hvaležnim in igrivim pripovedovanjem, dramatizacijo, branjem in prepevanjem vračali vsem, ki iz tega ali onega razloga ne zmorejo branja, ter se tako združili v projekt »Pravljica za vse & povsod!«. O vseh Pedenjpedovih prizadevanjih in dogodkih izveste na naši spletni strani www.pedenjpednm.si ter v naših hišicah, kjer ste vedno dobrodošli.

Miha Kovač pravi (Delo, 23. november 2019), »naj branje ne bo obveza, ki se je želimo ogniti za vsako ceno«, temveč dogodek, ki vzbuja občutke veselja, povezanosti, sproščenosti, igrivosti in širine duha. Želimo vam, da bodo ti občutki navdihovali prihajajoče praznične dni ter polnili in spremljali sleherni dan novega leta. Srečno!

100 LET DOLŠKE ŠOLE

Letos mineva 100 let, odkar so prvi ukaželjni Dolžani sedli za šolske klopi. Začetki so bili skromni, prve učne ure so potekale v danes nepredstavljenih okoliščinah. Enorazredna ljudska šola je bila s sklepom Krajnega šolskega sveta na Dolžu ustanovljena leta 1919. Pouk je za 105 vpisanih otrok, starih od 6 do 14 let, stekel jeseni istega leta v skromni šolski sobi v tako imenovani Plantanovi hiši. Iz borne učilnice v kmečki hiši je kasneje sredi vasi zrasla ponosna šola, ki je – kako simbolično – za vedno spremenila veduto vasi. Zgodovina dolške šole je hkrati zgodovina kraja in ljudi, tu so se v znanju kalile mnoge generacije ponosnih Podgorcev. Na šolskih hodnikih so odtisnjene nevidne sledi mnogih otrok, ki so tu napisali svojo prvo črko, spletni močne prijateljske vezi in včasih z otroško naivnostjo snovali

Arhiv PŠ Dolž

ZAČETKI ŠOLSTVA NA DOLŽU SO BILI RESNIČNO TEŽKI, NELOČLJIVO POVEZANI Z VSAKODNEVNIM BOJEM VAŠČANOV ZA PREŽIVETJE

Podružnična šola Dolž

bleščečo prihodnost. V učilnicah je shranjen spomin na prizadene učiteljice in učitelje, ki so otrokom želeli dati mnogo več kot le znanje.

Začetki šolstva na Dolžu so bili resnično težki, neločljivo povezani z vsakodnevnim bojem vaščanov za najosnovnejše, za preživetje. To so bili časi, ko je bilo znanje razkošje, ki si ga mnogi niso mogli privoščiti. A Podgorci so bili kleni ljudje, odločni in vztrajni, ko je bilo to potrebno. Z veliko truda in prizadevanja vaščanov so se okoliščine spremenile, znanje je začelo trkati na vse duri. Sredi vasi je leta 1938 vendarle začela rasti nova šolska stavba. V šolskem letu 1939/1940 je vanjo prvič vstopilo kar 200 otrok, med njimi tudi tisti, ki so bili na Dolž prešolani iz Zajčjega Vrha in Pangrč Grma. Vse je kazalo, da se bo šola začela uspešno razvijati, a je usoda pred Dolžane postavila nov izziv – komaj zgrajena stavba šole je med divjanjem vojne leta 1942 skoraj popolnoma pogorela, ostali so le zidovi. To je bil hud udarec, ki je proces izobraževanja za nekaj let popolnoma prekinil. Opogumljeni z vizijo boljšega povojnega življenja so Podgorci obnovili poslopje šole in v kraj vrnili znanje.

Arhiv PŠ Dolž

Požgana šola v Dolžu

V 100-letni zgodovini šole pa se niso vrstile le družbeno-politične spremembe, korenito se je spremenil tudi sistem izobraževanja – v stotih letih se je dolška šola razvila iz ene- v dvorazrednico, nato so šolarji obiskovali pouk v kombiniranih oddelkih od prvega do petega razreda, z uvedbo osemletke v šolskem letu 1959/1960 pa so učenci

višjih razredov pouk začeli obiskovati v stopiški šoli. Večjo sistemsko spremembo je prinesla še uvedba 9-letke v šolskem letu 2002/2003.

Čeprav se je šola skupaj s šolskim sistemom spreminjala tudi v zadnjih desetletjih, je v svojem bistvu ostala enaka. Pouk še danes poteka v dveh

Arhiv Podružnične šole Dolž

kombiniranih oddelkih, zamenjalo se je mnogo otrok in nekaj manj učiteljev. Ne glede na čas pa je šola ostala vaško središče, nosilka kulture in znanja v najširšem pomenu.

Današnji utrip dolške podružnične šole je neločljivo povezan z matično, stopiško šolo, kjer dolški otroci po zaključeni štiriletki nadaljujejo izobraževanje. Učenci se že prej srečujejo na interesnih dejavnostih, skupaj obiskujejo šolo v naravi, prijateljske vezi pa pletejo tudi ob drugih priložnostih. Letos podružnično šolo v dveh kombiniranih oddelkih obiskuje 35 učencev.

Šola na Dolžu je v desetletjih postala in ostala nepogrešljiv gradnik družabnega in kulturnega življenja v širšem okolišu, učitelji pa nosilci znanja in prepotrebne napredka. Prispevki mnogih od njih so še danes vtakani v utrip kraja in bržkone popotnica številnim uspešnim zgodbam, ki se rojevajo v vaseh pod Gorjanci.

> mag. Irena Gole

OŠ BRŠLJIN IN VSESLOVENSKI PROJEKT VARNO NA KOLESU

Na OŠ Bršljin ustvarjamo tradicijo, saj se s petošolci že vrsto let vključujemo v vseslovensko kolesarsko pobudo Varno na kolesu, ki jo organizira Butan plin, d. d. V projektu učenci preko različnih dejavnosti prepoznajo pomen varnosti v prometu, različne prometne situacije in primerno odzivanje nanje.

Terensko delo zajema opazovanje prometa, prometne infrastrukture in prepoznavanje različnih tipov prometnih ureditev ter učenje predvidevanja v resničnih prometnih situacijah. V učilnici nato poustvarimo različne prometne scene in razmišljamo o odzivanju v znanih in manj znanih situacijah. Lansko leto smo z učenci pripravili spletno stran s kolesarsko vsebino in kvizom, da bi spodbudili učence in njihove starše, da se preizkusijo v poznavanju prometnih vsebin. Naše ugotovitve o kritičnih prometnih situacijah in predloge rešitev smo že večkrat predstavili odgovornim v MO Novo mesto.

S trudom, z vztrajnim delom, izdelki in opravljenimi nalogami smo lansko leto prepričali strokovno žirijo, ki nam je podelila najvišje število točk, tako

da smo že drugič postali vseslovenski zmagovalci projekta Varno na kolesu.

Letos smo že tretje leto postali ambasadorji kolesarjenja v okviru

Evropskega tedna mobilnosti, saj septembra vsako leto kolesarimo do okoliških šol. Spodbudimo jih k varnemu kolesarjenju, trajni mobilnosti in jih povabimo k aktivnemu sodelovanju v projektu. Ob letošnjem obisku se je oblikovala tudi ideja, da bi spomladi izvedli skupni kolesarski izlet z učenci z OŠ Center. Upamo, da nam ga uspe izvesti.

Učenci z veseljem vsako leto sodelujejo pri projektu, kar dokazujejo tudi njihove izjave.

Sara: »Projekt Varno na kolesu je zelo poučen in hkrati zabaven. Učenci smo se ob sodelovanju poleg varne vožnje v prometu naučili tudi veliko uporabnih stvari, kot na primer izdelovati spletne strani in kvize. Projekt mlade poziva k varnejši vožnji v prometu. Eden izmed naših projektov je bil tudi kviz. V njem je zbranih šest sklopov, vsak od njih pa vsebuje zabavna in obenem poučna vprašanja. Projekt učence dobro združuje, saj se ob združevanju idej in zmožnosti velikokrat nasmejimo.«

ŽE TRETJE LETO AMBASADORJI KOLESARJENJA V OKVIRU EVROPSKEGA TEDNA MOBILNOSTI

Ana: »Pri projektu Varno na kolesu smo se veliko naučili, spoznavali nove stvari, pa tudi družili s prijatelji, ki jih ne vidimo velikokrat. Z učiteljico in prijatelji smo na tem prečudovitem krožku doživeli veliko dogodivščin. Zelo smo se trudili, ustvarjali in bili domišljjski. To bi ponovila še enkrat. Učiteljica nam je prepustila veliko stvari, saj se moramo dela z računalnikom in pripravljanja kvizov naučiti tudi mi. Zelo smo se trudili in 'gremo na zmago.«

Zoja: »Projekt Varno na kolesu je bil zame prav zanimiva izkušnja, saj smo se naučili, kako pravilno kolesariti in da se moramo kljub nevarnostim med avtomobili, kolesi, motorji in drugimi prevoznimi sredstvi ravnati po pravilih, ki so jih nam določili ljudje, ki na cesti skrbijo za nas in za našo varnost v prometu. Posebej smo se soočili z nepravilnim in pravilnim ravnanjem. Rada hodim na krožek Varno na kolesu in se s tem pripravljam na izpit, ki ga letos nisem opravila. Iz tega sem se nekaj naučila in upam, da ga bom drugo leto opravila.«

Ajša: »Ko sem bila šele v tretjem razredu, sem prvič slišala za krožek Varno na kolesu. V tretjem razredu se mi krožek ni zdel zabaven, a čez dve leti sem se na krožek prijavila in ni mi žal. Tu uživam in se zabavam ob dejavnostih, ki jih počnemo, naučim se veliko novega na zabaven in zanimiv način. Obenem me spodbuja, da večkrat kolesarim, namesto da sedim pred televizijo in ležim na sedežni.«

Opazamo, da se MO Novo mesto trudi urediti kolesarske poti v Novem mestu. Učenci in mentorici Vilma in Irena pa bomo še naprej aktivni opazovalci prometa in pobudniki varnega kolesarjenja v okolici šole.

Še en pomemben dan za Novo mesto – Lidija Pauko, hči Leona Štuklja, je v imenu družine donirala izjemno zapuščino svojega očeta Dolenjskemu muzeju. Spomin na velikega olimpijca in človeka bomo s ponosom ohranjali v Novem mestu ter širše. V prihodnosti si želimo stalno zbirko Novomeščana postaviti v prenovljen Narodni dom.

Dan brez avtomobila na Glavnem trgu je tudi letos ponudil pestro dogajanje in številne animacijske aktivnosti, ki so navdušile najmlajše. Občina je prejela tudi priznanje za promocijo trajnostne mobilnosti.

Lepo darilo z mariborskega Lenta, potomka najstarejše vinske trte na svetu, več kot 400-letne žametne črnine, ki je zapisana v Guinnessovo knjigo rekordov, raste tudi v Novem mestu na Pugljevi ulici.

Rožnati oktober v Novem mestu. Podpiramo temeljno vodilo Europe Donne, da bi z zdravim slogom življenja čim dlje ohranjali vitalnost telesa.

Ponos in prihodnost Novega mesta – letošnja generacija zlatih maturantov.

Vseslovenski dogodek Noč ima svojo moč je z zanimivimi eksperimentalnimi delavnicami, razstavami in pogovori z znanstveniki privabil številne radovedne Novomeščane.

V novomeških šolah in vrtcih je potekal tradicionalni slovenski zajtrk z medom in maslom.

Dobrodelnost in tenis z roki v roki tudi letos na županovem turnirju.
Boštjan Pucelj

Veselili smo se z gospodom Rudijem Mrazom, najstarejšim novomeškim gimnazijcem, ki je praznoval častitljivi 100. rojstni dan.

Ob prazniku spomina na mrtve so župan Gregor Macedoni, poveljnik Vojašnice Franca Uršiča polkovnik Vasilij Maraš in predsednik območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Dolenjske Anton Klobčaver položili cvetje na grob Franca Uršiča v Prečni.

Praznovanje spominskega dne ustanovitve Novomeške čete smo obeležili z odprtjem razstave En krompir, tri države, Okupacijske meje na Dolenjskem 1941–1945 v Dolenjskem muzeju in s tradicionalnim nočnim pohodom ter slovesnostjo v Domu na Frati.

Župan se je na kosilu za požrtvovalnost zahvalil voznikom prostovoljcem, ki sodelujejo v priljubljenem sistemu za prevoze starejših in invalidov Rudi. Na mesec prepeljejo okoli 100 uporabnikov.

V Brusnicah smo odprli prenovljeni odsek državne ceste skozi središče kraja in simbolično zasadili lipo. Razvoj primestnih središč in izboljševanje cestne infrastrukture se nadaljujeta. Monika Gabrič Simon

DAMJAN FINK – NAJPREJ PRESENEČAL STARŠE, ZDAJ NAVDUŠUJE GOSTE

Kuharskega mojstra Damjana Finka, ki je ob hkratnem vodenju restavracije na Ljubljanskem gradu pred letom in pol z ženo Tanjo odprl še Hišo Fink v rodnem Novem mestu, smo obiskali zjutraj, ko je bilo še vse mirno. Odgovoril je na vsa radovedna vprašanja šolskih novinarjev. Nam je bilo najbolj všeč, ko je povedal, kdo ga je ob slovitih kuharskih imenih, s katerimi je delal, prvi navdušil za kuhanje.

Kako po več kot enem letu od odprtja Hiše Fink gledate na odločitev, da se vrnete »domov v Novo mesto«? Kaj je najlepše, kaj najtežje, ko skupaj z ženo delata v domačem kraju?

Najlepše je, da smo z družino skupaj, da zaradi bližine lahko otroke peljem v šolo in grem ponje, če je treba. Velika vrednota je, da smo lokal opremili po naših željah. Lepo je seveda videti zadovoljne goste, ko vidiš, da si jih lepo postregel in da so zadovoljni tudi zaposleni.

Kje ste pred odločitvijo za samostojno pot dobili največ profesionalnih izkušenj?

Imel sem dve zelo pozitivni izkušnji. V Termah Krka sem pridobil organizacijske sposobnosti in spoznal oblike vodenja s timom, v Hiši Franko v Kobaridu sem pridobival lastnosti velikih kuharjev in se učil, kako zelo so pomembni detajli in okus hrane.

Kdo je bil vaš prvi kuharski vzornik?

Moj prvi vzornik je bila mama.

Kdaj ste spoznali, da uživate v ustvarjanju v kuhinji in pomislili, da bi to lahko bil vaš poklic? Je bilo to že zgodaj v otroštvu ali kasneje?

Moji sosedje pravijo, da sem že v otroštvu pokazal interes, da bi to lahko bil moj poklic. Svojo košarkarsko pot sem zato zaključil in se podal v gostinske kroge, kjer je delo zelo zahtevno. Kot osnovnošolec sem vsak dan kuhal kosilo za starše in jih želel presenetiti. To je še danes naša posebnost, saj goste, ki obiščejo Hišo Fink, radi presenetimo z nečim, česar morda doma ne pripravljajo.

Dean Duboković

Katera je bila prva uspešna jed, ki ste jo sami ustvarili in pripravili za goste?

Moji prvi gostje so bili starši. Mislim, da je bil pečen piščanec.

Katero jed vi najraje pripravljate in kaj pri vas najpogosteje naročijo gostje?

Gostje pri nas radi jedo ribe, ki mi jih dostavlja ribič Davor iz Izole, radi pa ponudimo tudi izjemno dobro divjačino iz lokalnega okolja od gospoda Pavca. Gostje so za svoje vzeli tudi polže, po novem ponujamo še tatarski biftek, toda sam najraje pripravljam ribe.

Kako dobite idejo za novo jed? Izhajate iz sestavin, navdiha, letnih časov?

V bistvu je to kombinacija vsega – trenutnega navdiha, letnega časa in tega, kar gostje radi jedo.

Imate v gostinskem delu več domačih gostov ali turistov? Kdaj v dnevu je pri vas najbolj polno gostov?

Več je domačih gostov. Med tednom je največ obiskovalcev v večernih urah, ob koncu tedna pa v času kosila.

Kako vidite Hišo Fink v prihodnosti? Kateri so vaši izzivi za naprej?

Hiša Finka se bo širila, k nam bodo prihajali ne le domači, ampak tudi tuji gostje, kar sta opazila tudi vodiča Michelin in Gault & Millau. Želimo si, da bodo gostje še bolj zadovoljni. Trudili se bomo, da bo hrana raznovrstna in da bomo naredili še kakšen večji dogodek za lokalno podjetje.

POLDE FINK – SPLAVAR S SPLAVOM PO REKI KRKI

Voznja s splavom po Krki je zanimiv doživljanj, zato smo bili šolski novinarji veseli povabila Poldeta Finka, da bomo intervju z njim izvedli med vožnjo s splavom. Gospod Polde nas je pričakal v čolnarni na splavu v Irči vasi. Ko smo vstopili na splav, so nas na mizah pričakale dobrote. Vozili smo se približno pol ure. Lahko smo poskusili voziti splav, sploh ni bilo težko, ker nam je splavar pomagal. Bilo je zelo zabavno.

Kako ste dobili idejo, da bi s splavom lahko vozili turiste po reki Krki?

Videl sem, da je potreba, da se nekaj dogaja na Krki. Začel sem raziskovati, nato sem naredili splav. Najprej smo naredili večjega za Kompas, potem pa še tega manjšega za manjše skupine.

Kdaj ste se odločili, da boste to idejo uresničili?

(razmišlja) Kar dolgo nazaj. Najprej sem iskal dovoljenja. 14 let že vozim, 18 let sem iskal dovoljenja. Vaščani in kolegi so mi pomagali. Prijelo se je.

Kako so vašo idejo sprejeli domačini?

V redu, nekaj je bilo pa takih, ki so nasprotovali – malo slovenske nevoščljivosti. Zmagali smo pa vseeno.

Kje ste dobili splav?

Tega sem naredil sam, velikega pa s splavarjem iz Radeč.

Kako ste se ga naučili voziti? Ste morali za vožnjo pridobiti kakšen izpit?

Za splav moraš imeti izpit za vožnjo z ladjo do 24 metrov. To lahko opraviš v Kopru ali Ljubljani.

Je težko voziti splav?

Boste »probali«. Meni je čisto lahko. (nasmeh)

Koliko voženj ste že opravili oz. koliko voženj v povprečju opravite na leto?

Ne vem. V 14 letih se je zvrstilo okrog 100.000–120.000 turistov.

Kdo so bili vaši prvi potniki?

Tisti, ki smo naredili splav, in naše družine.

Splav je zanimiva turistična popestritev promocije Krke. Sicer vozite več turistov ali vendarle več domačinov?

Domačinov je malo. Večinoma so turisti. Vsak teden v sezoni dobimo dva avtobusa Maltežanov.

Kako popestrite vožnjo?

Na velikem splavu imamo harmonikarja in animatorje za šale, skeče, da se dogajajo zanimive stvari.

Kaj se vam na vožnjah najbolj vtisne v spomin? Kaj vam največ pomeni?

Dobra volja, če jo pokažejo turisti. Če so turisti zadovoljni, sem tudi jaz. Uživam v tem.

Ali kdo v vaši družini opravlja isto delo? Imate naslednika?

Malo vnuk in sin, drugače pa kar jaz. Bomo videli.

In še: kdo je naredil prvi splav v Novem mestu?

Jaz, no, pravzaprav je bil en splav še prej. Pred 1. svetovno vojno so ga imeli, preprostega iz hlodov, malo višje, da so vozili seno z ene strani Krke na drugo.

TURISTIČNE ZGODBE UČENCEV OŠ ŠMIHEL

ČE BI BIL TURISTIČNI VODIČ, BI TURISTOM POKAZAL...

Kapitelj in Marof (čista zgodovina). Tam se odvijajo lepe stvari. Arheologi kopljejo različne stvari.

Sedaj gremo pa na hrano. Le pojdimo v gostilno. Boste videli, kaj jemo tu doma v mestu.

In smo že pri Osnovni šoli Šmihel. Tu imajo učenci pouk. Zato le tiho, da jih ne zmotite, saj zdaj 6. a pouk ima.

Tu pa je Glavni trg, ki središče je vseh nas. Koncerti, glasba in zabava se iz dneva v dan odvijajo.

Morate priznati mi, da Novo mesto kar blesti.

Anže Fabijan, 6. a

OBISK NOVEGA MESTA S PRIJATELJI

Najprej bi se zbrali. Potem pa bi lahko odšli na Novi trg in si ogledali maketo Novega mesta. Lahko bi šli na kosilo v gostilno Marof. Po kosilu pa še na hrib, na katerem se dobro vidi del Novega mesta. Nato pa bi odšli v gozd Ragov log. Ustavili bi se na mostu in povedali, po čem je značilen. Zaupala bi jim zgodbico. Ko bi si ogledali Ragov log, bi se malo spočili in odšli naprej do Otočca. Tam bi se ustavili na kavici in si ogledovali labode. Z Otočca bi odšli v Knjižnico Mirana Jarca. Ogledat pa bi si lahko šli tudi Dolenjski muzej. Tam bi videli veliko zanimivega, kot je situla. Nato pa bi za zaključek šli pogledat reko Krko.

Vsi bi domov odšli utrujeni.

Iza Brodar, 5. b

Prispevka: novinarski krožek
Mentorica: Lidija Špelič, prof.

LEPOTE NOVEGA MESTA

Čez lepo reko Krko

leseni most stoji,

ki te v prečudovit Ragov log napoti.

Nad mestom razprostira se Kapitelj,

ki pazi na vse nas,

da mirno lahko živimo

in se skupaj veselimo.

V mestu mnogo lepih je stvari,

to so številne znamenitosti,

ki pasejo nam oči.

Rotovž je le ena izmed glavnih znamenitosti,

kjer za vse nas skrbi naš župan Gregor Macedoni.

Lea Brodar, 8. a

LEPOTE NOVEGA MESTA

Novo mesto je središče Dolenjske, znano je tudi kot mesto situ. Turiste bi popeljali na Glavni trg, ki je osrednji del starega mestnega jedra Novega mesta, ki je dobil novo podobo. Na osrednjem delu stoji Rotovž, v bližini je tudi Kettejev vodnjak, ki stoji pred hišo njegove izvoljenke. Skozi Novo mesto teče reka Krka. Da bi jo bolje spoznali, bi se lahko peljali s splavom. Imamo tudi lepo cerkev Kapitelj, ki je ena najstarejših in najlepših ter prepoznavnih znamenitosti Novega mesta. Trška gora je hrib pri Novem mestu, posut z zidanicami in vinogradi. Dolenjski muzej je eden večjih in pomembnejših v Sloveniji in skrbno hrani ostanke preteklosti Novega mesta. Otočec je edini grad na vodi, ki ga krasi čudovit park, ki obiskovalcem ponuja oddih od mestnega vrveža. Imamo tudi športno dvorano, ki je poimenovana po najboljšem športniku vseh časov; to je naš znameniti krajan Leon Štukelj, ki je umrl pred 20 leti.

Nia Mešič in Kaja Podboj, 8. b

TURISTI

V Novem mestu se veliko turističnih prireditev zgodi, odkar Glavni trg znova živi.

Na njem turistov lačnih ni, ker v kulinariki uživajo vsi.

Turisti, turisti,
pa na splav ne pozabite,
se z njim po reki Krki popeljite
in vseh lepot se naužijte.

Mark Šurla, 7. b

Prispevki: literarno ustvarjanje v okviru pouka slovenščine
Mentorica: Mojca Klobučar, prof.

NOVO MESTO

Okoli Novega mestazelena lepota vije se.

V njem živi 23 tisoč ljudi,

a tujcev ni,

saj vsak, ki pride k nam,

postane pravi Novomeščan.

Če prideš v mesto situ,

Glavni trg obišči

in maketo si oglej,

da boš vedel, kam naprej.

Po velikosti mesto sedmo je,

a po lepoti še pred Ljubljano je!

Torej, da Novo mesto živi,

si potreben tudi ti,

da lepo besedo v svet poneseš tudi ti!

Ajda Počrvina, 7. b

NOVO MESTO

Novo mesto je vir življenja,

sreče, zdravja in veselja.

Meščani zlati smo po srcu,

pomagali bi vsem in vsakemu.

Od ljubezni nas kar razganja!

Otroci nismo kar tako,

smo živahni še kako!

A vedno dobrega srca,

smo vsi Novomeščani, kar se da!

Angelika Zajc, 7. b

NOVO MESTO, NAŠE MESTO

Turistični vodnik po Novem mestu? Na naši šoli smo bili že večkrat v tej vlogi, saj smo po mestu vodili goste iz evropskih držav, ki so z nami sodelovale v projektih Comenius in Erasmus+. Na sprehodu od ene do druge znamenitosti smo jim predstavili zgodovino našega mesta in poudarili njegov pomen za Dolenjsko, Slovenijo ter vpetost v evropsko gospodarstvo. Zanimivo ni bilo le za naše goste, pač pa tudi za nas, saj smo se veliko naučili. Tudi mi smo čudili, kaj vse skrivajo ulice, ki jih v vsakdanji naglici le redko – če sploh kdaj – prehodimo.

Prav tako smo našo dolenjsko prestolnico spoznavali ob projektu ob kulturnem živžavu. Mesto smo obredli

po dolgem in počez: od grmskega gradu in evangeličanske cerkve do knjižnih zakladov frančiškanskega samostana in sprehajalnih poti ob Krki, od Brega in Šanc do Knjižnice Mirana Jarca, Seidlovega mlina in Ragovega loga. Na poti smo odkrivali tudi notranja dvorišča meščanskih hiš na Glavnem trgu, se čudili romantičnim balkonom, okrašenim okenskim okvirjem, nenavadnim vhodnim vratom in spoznavali zanimivosti iz zgodovine.

Odkrivanje skrivnostnih kotičkov mesta bi bilo zanimivo tako za domačine kot tudi za turiste. Na enem od zimskih kulturnih dni smo se posvetili notranjim dvoriščem, za katere nas večina ni vedela,

ima pa jih večina hiš na Glavnem trgu. Nastala so, ko so hiše širili, dozidavali in tako sčasoma, predvsem z gospodarskimi poslopji, zaprli zadnje dvorišče. Notranja dvorišča so služila skladiščenju, gospodarskim dejavnostim pa tudi kot prostor za domače živali. Pregledali smo enajst notranjih dvorišč, ki so odprta za javnost (gostinski lokali, trgovine), in nekaj zasebnih. Presenetilo nas je, kaj vse se skriva za vrati.

Foto krožek OŠ Center

KDAJ Z VLAKOM DO LJUBLJANE V ENI URI?

Mestna občina Novo mesto je bila gostiteljica jesenskega Urbanega foruma, ki ga dvakrat letno pripravljata Ministrstvo za okolje in prostor ter Združenje mestnih občin Slovenije (ZMOS). Forum je bil posvečen zelo aktualni temi o pomembnosti razvoja celovitega potniškega prometa, ki dobro izkorišča možnosti železniškega prometa. Na forumu, ki je 14. novembra potekal v Knjižnici Mirana Jarca, so sodelovali predstavniki ministrstev, Slovenskih železnic, občin, gospodarstva, nevladnih organizacij in hrvaške Karlovske županije, s katero občine ob dolenski železnici razvijajo skupen čezmejni projekt revitalizacije omenjene proge.

Namen takšnih pobud, ki jih mesta predlagajo državi, je postaviti konkretne cilje za boljši razvoj države. Na tokratnem forumu so bili poudarjeni primeren potovalni čas med ključnimi urbanih središči v državi, pri čemer je cilj skrajšati čas potovanja z vlakom med Novim mestom in Ljubljano na eno uro, in kot regionalna iniciativa nadaljevati prizadevanja za revitalizacijo železniške povezave v smeri proti Metliki, Karlovcu in Zagrebu ter glede na gostoto delovnih mest in prebivalstva tudi vzpostavitev proge na relaciji Novo mesto–Krško.

Medsebojne povezave in dnevna potovanja prebivalcev Slovenije namreč še vedno temeljijo na rabi osebnega vozila. Trend se celo stopnjuje, zato v evropskem merilu izrazito zaostajamo in odstopamo pri ponudbi okoljsko sprejemljivih prometnih povezav. »Evropske smernice tako glede trajnostne mobilnosti kot podnebni ukrepov so znane, naša država pa tovrstne strategije sprejema prepočasno in ne tako celovito, kot bi si to v posamičnih mestih, predvsem regijskih središčih, želeli. Na ravni države govorimo o zgolj enem strateškem železniškem projektu, tj. drugem tiru. Nimamo pa odgovora na vprašanje, kako bolje povezati regijska središča, kjer je največ stanovalcev in delovnih mest in kjer ne more biti edini odgovor zgolj širitev cest,« je na forumu

poudaril župan MONM in aktualni predsednik ZMOS Gregor Macedoni.

Udeleženci foruma so se strinjali, da mora biti najširšemu krogu prebivalcev zagotovljen dostop do storitev predvsem z avtomobilu alternativnimi oblikami prometa. Izpostavljeno je bilo mnenje, da ima Slovenija dovolj prebivalcev za kakovostni javni potniški promet (JPP), je pa zanj potrebna podpora iz javnih sredstev. Zato je ključno vprašanje, ali je tudi dovolj volje pri odločevalcih za podporo razvoju omrežja potniških železnic, ki bo z omrežjem mestnega JPP ponudil sprejemljivo alternativo rabi avtomobilov. Urejanje celovitega javnega potniškega prometa namreč presega možnosti načrtovanja na ravni posameznega mesta ali občine, zato je nujno bolje povezati delovanje države in občin, obenem pa je treba zagotoviti usklajenost prometnega in prostorskega načrtovanja. Pri tem je ključno, da razvoj železniške infrastrukture postane prioriteta tako na vladni kot tudi na lokalni ravni. Ob tem je potrebno – neodvisno od aktualne

vlade – zagotoviti sistemski vir vlagan v železnice za naslednjih 30 let.

Izzivi na tem področju so seveda veliki. Železnice v potniškem prometu niso konkurenčne cestam, v svoji zasnovi ustrezajo poselitvenemu vzorcu iz časov avstro-ogrške monarhije, glavne proge pa ne povezujejo niti osrednjih urbanih razvojnih območij. Potniške železnice imajo danes nizek tehnični nivo omrežja, zastarel vozni park, premajhne kapacitete, nizko hitrost in uporabnikom neprilagojene vozne rede, zato niso povezane z ostalimi prometnimi sistemi. A udeleženci foruma so bili enotni, da prave alternative ni: če želimo preiti v brezogljivo družbo in razbremeniti avtoceste, ki so z vsakodnevnimi zastoji tudi same postale neučinkovit način transporta, bodo potrebne korenite spremembe, ki se morajo začeti danes. Kot je poudaril dr. Matej Ogrin iz NVO Koalicije za trajnostno prometno politiko: »Če smo zgradili avtoceste v 40 letih, bi lahko v 30 letih tudi prenovili in dogradili železnice.«

NAJŠIRŠEMU KROGU PREBIVALCEV ZAGOTOVITI DOSTOP DO STORITEV PREDVSEM Z AVTOMOBILU ALTERNATIVNIMI OBLIKAMI PROMETA

550. OBLETNICA PRIHODA FRANČIŠKANOV V NOVO MESTO

Frančiškani so se pred 550 leti iz Bosne pred Turki zatekli v Novo mesto, kjer vse od leta 1469 puščajo izjemen pečat na številnih področjih novomeškega družbenega življenja. Konec oktobra je v frančiškanski cerkvi sv. Lenarta potekala slovesna sveta maša, ki je predstavljala enega osrednjih dogodkov letošnjega praznovanja omenjene obletnice, v začetku novembra pa se je odvil še strokovni simpozij ob 550. obletnici prihoda frančiškanov v Novo mesto pod naslovom Prvo stoletje novomeškega frančiškanskega samostana.

Frančiškanski red: velik zgodovinski pomen za izobraževanje in kulturo Novega mesta

Leta 1472 so frančiškani sezidali samostan, ki se nahaja v samem mestnem jedru, in pomembno vplivali na novomeško izobraževanje in kulturo. V 15. stoletju so ustvarili bogato knjižnico z več kot 20.000 knjigami in številnimi inkunabulami (prvotiski) ter dragocen arhiv. Med izjemno dragocenimi primerki so tudi najstarejša knjiga, stara 601 leto, najdebelejša, ki tehta deset kilogramov, v njihovi zakladnici pa hranijo med drugim vse od zabeležk o zgodovini samostana in mesta, kirurških priročnikov, atlasov, številnih knjig, povezanih z zdravilstvom in farmacijo, ter celo originale Slave vojvodine Kranjske. Obsežen knjižnični arhiv si radi ogledajo tako šolarji kot turisti.

Hkrati so frančiškani v Novem mestu odigrali izjemno pomembno vlogo pri razvoju šolstva, saj so približno 150 let vodili deško osnovno šolo in gimnazijo. Frančiškanski samostan je namreč stopil v ospredje novomeškega šolstva leta 1746, ko je cesarica Marija Terezija v neposredni bližini ustanovila novomeško gimnazijo, eno najstarejših izobraževalnih ustanov z neprekinjeno tradicijo na Slovenskem, njegovi očetje pa so postali njeni profesorji. Slednji so jo vodili do leta 1870.

V samostanu danes stalno živijo štirje bratje frančiškani, ki radi razkažejo samostansko knjižnico in njene najdragocenejše primerke, slikovit samostanski vrt nad reko Krko, sadovnjak in vinsko klet, ter pripravijo degustacijo samostanskih dobrot v edini stari frančiškanski obednici v Sloveniji iz

Tomaž Levčar

leta 1689. V času poučevanja in vodenja šolstva jih je v samostanu bivalo tudi do 30.

Letošnjo 550-letnico so že obeležili s ciklom zgodovinskih in drugih predavanj, novembra pa so nadaljevali s strokovnim simpozijem o prvih desetletjih frančiškanov v Novem mestu in njihovem pomenu za zgodovino mesta. Ob več letošnjih prireditvah in po slovesni akademiji, ki jo je pripravil Odbor za promocijo kulturne dediščine Novega mesta, bodo v samostanskih prostorih ob koncu leta odprli še stalno razstavo o življenju in delu frančiškanov.

Župnija Nm - Klošter - Sv. Lenart

Vsi, ki bi želeli obiskati cerkev oz. samostan, se za informacije in pomoč lahko obrnete na spodnji naslov:

p. Tomaž Hočevnar, gvardijan in kaplan

Župnija Novo mesto – sv. Lenart

Frančiškanski trg 1, 8000 Novo mesto

tel.: 07 332 16 29, 07 338 14 77 ali 041 589 999

E-mail: tomaz.hocevar@rkc.si ali skofija.novo.mesto@rkc.si

TURIZEM PARTNERSKIH MEST: NA IZLET V KATALONIJO

Naše partnersko mesto Vilafranca del Penedès, ki je znano predvsem po postavljanju izjemnih človeških stolpov, odlični kulinariki in vinu ter impresivni kulturni dediščini, je v okviru našega skupnega projekta Twinning tourism – Turizem partnerskih mest, pripravilo za vse Novomeščane posebno ponudbo za dopuste oziroma izlete.

Vilafranca Tourism

POSEBNA PONUDBA V VILAFRANCI DEL PENEDÈS ZA OBČANE NOVEGA MESTA:

- udeležba na vaji kastelarjev pri postavljanju človeških stolpov ter večerja v Cal Figarot (uradni sedež kastelarjev zgrajen v neogotskem slogu),

- nastanitev z zajtrkom,
- obisk in degustacija v vinarni Pinord,
- kosilo v restavraciji Vilafranca ve de gust,
- ogled zgodovinskega središča Vilafrance (od srednjega veka do modernizma),
- vstop in kozarec vina v muzeju vina Vinseum.

--> Dodatna noč:

- ogled sončnega zahoda s kozarcem vina na zvoniku cerkve Santa Maria,
- voden ogled po vinski poti Vilafrance,
- obisk degustacijo v vinski kleti Torres ali Rovellats.

Edinstveno katalonsko tradicijo postavljanja človeških stolpov je leta 2010 počastil tudi UNESCO, ko jo je dodal na seznam svetovne neopredmetene kulturne dediščine človeštva. Čeprav v katalonskih mestih, še posebej v Vilafranci, celo leto potekajo številna tekmovanja v postavljanju najvišjega in najkompleksnejšega človeškega stolpa, pa sta dva praznika, ki izstopata po pomenu in obiskanosti. Najpomembnejši dan predstavlja 30. avgust, dan zavetnika svetega Felixa, obstajajo pa tudi druge priložnosti, na primer sejmi ali festivali, na katerih se prikazujejo priredbe človeških stolpov. Eden pomembnejših datumov je tudi 1. november, ko poteka All Saints Castells Performance Day, kjer nastopajo kasteli oz. človeški stolpi s posebno noto ekipe iz Vilafrance – Castellars de Vilafranca, in ko tudi uradno zaključijo sezono postavljanja človeških stolpov.

Ponudbo ostalih partnerskih mest v okviru projekta Turizem partnerskih mest lahko spremljate na spletni strani www.culture-twinning.com/packages.

Vilafranca, pairing of wine and castles

Come to discover Vilafranca del Penedès, its corners and its people! Take part in a rehearsal of Castellers de Vilafranca, the best team of human towers in the world.

Taste its wines, its gastronomy and visit its medieval and modernism heritage.

We invite you to tour around the Capital of Penedès, full of history, culture, tradition, gastronomy and, of course, human towers and wine.

From **140€** per person

INCLUDES

- Rehearsal with Castellers de Vilafranca (human towers)
- Dinner at Cal Figarot, its base
- Accommodation with breakfast
- Visit and taste at Pinord winery
- Lunch at a "Vilafranca ve de gust" restaurant
- Tour around Vilafranca's historical downtown "From Middle Ages to Modernism"
- Entrance and a glass of wine at VINSEUM

+ EXTRA NIGHT

- Sunset at the bell tower of Santa Maria with a glass of wine
- Tour through Vilafranca's Wine Trail
- Visit with tasting or pairing at Torres or Rovellats wineries

Vsi, ki bi želeli obiskati Vilafranco del Penedes, se za informacije in pomoč lahko obrnete na spodnji kontakt:

Anna Guixens Soler

Turistično informacijski center Vilafranca – Council Tourism Office of Vilafranca del Penedès – Oficina de Turisme de Vilafranca del Penedès

Carrer Hermenegild Clascar, 2, 08720 Vilafranca del Penedès, Barcelona, Španija

Telefon: 00 34 93 892 03 58 ali 00 34 93 818 12 54

E-mail: turisme@vilafranca.org; aguixens@vilafranca.org

<http://www.turismevilafranca.com/en>

Gourmet

VIKENDI

4.1.- 28. 2. 2020

VSAK
VIKEND

na Gačah

scgace.si

info@scgace.si
SC GACE

- 4. - 5. januar 2020** UTRGANA SVINJA & PRI VODNJAKU
PIVO & BURGER PARTY + DJ
- 11. - 12. januar 2020** UTRGANA SVINJA & PRI VODNJAKU
ODOJEK Z AMERIŠKO SOLATO
VODKA RED BULL PARTY + DJ
- 18. - 19. januar 2020** RESTAVRACIJA SHAMBALA
HIŠNE SPECIALITETE + DJ
- 25. - 26. januar 2020** UTRGANA SVINJA & PRI VODNJAKU
SMOKER PEČENA REBRCA
JACK DANIELS & JAGER PARTY + DJ
- 1. - 2. februar 2020** KRALJ MATJAŽ
TOP PIZZE
MARKO ŠUŠTERŠIČ TRIO + DJ
- 8. - 9. februar 2020** HIŠA FINK
HIŠNE SPECIALITETE
KOK BAND + DJ
- 15. - 16. februar 2020** GOSTILNA 5-6 KG
TOP PIZZE
MARKO ŠUŠTERŠIČ TRIO + DJ
- 22. - 23. februar 2020** KRALJ MATJAŽ
PIVO & BURGER PARTY
KOK BAND + DJ
- 28. - 29. februar 2020** UTRGANA SVINJA & PRI VODNJAKU
PENINA & OSTRIGE PARTY + DJ
BURGER & PIVO PARTY + DJ

GRADNJA ODPRTEGA OPTIČNEGA OMREŽJA RUNE

Eurocon, d. o. o., Dunajska 159, 1000 Ljubljana
narocanje@eurocon.si
01 292 72 30

Spoštovani,

obveščamo vas, da se predvidoma v začetku prihodnjega leta na vašem območju začne gradnja odprtega optičnega omrežja RUNE, ki bo omogočalo priključitev gospodinjstev na prvi optični priključek (gospodinjstva, ki so uvrščena v seznam izgradnje, so objavljena na spletni strani www.ruralnetwork.eu). Podjetje RUNE Enia, d. o. o., bo občanom, ki izpolnjujejo pogoje, zgradilo optično omrežje visokih hitrosti, s katerim bodo lahko prosto izbirali ponudnike storitev (obstoječi operaterji), ki ponujajo televizijske, telefonske in internetne pakete.

Podjetje Eurocon, d. o. o., bo občanom omogočilo brezplačno pomoč pri naročanju optičnih priključkov in telekomunikacijskih storitev.

Za zagotovitev optičnega priključka bo treba izpeljati naročilo priključka. Enkratni strošek izgradnje optičnega priključka med gradnjo znaša 150,00 € (DDV vključen) za gospodinjstva in 167,13 € (DDV vključen) za pravne subjekte. V plačilo je vključeno tudi nadaljnje vzdrževanje priključka.

Pred predvideno gradnjo bodo vsa **gospodinjstva, ki so uvrščena na seznam izgradnje**, po pošti obveščena o načinu pridobitve optičnega priključka RUNE.

Vsa vprašanja in naročila lahko sporočite podporni ekipi podjetja Eurocon, d. o. o., dosegljivi na telefonski številki **01 292 72 30** in na elektronskem naslovu narocanje@eurocon.si.

Priključite svoje gospodinjstvo na zanesljivo optično povezavo in si zagotovite dostop do svetovnega spleta.

DOLENJSKI TURIZEM NA POTI ODLIČNOSTI

Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–21 zaradi bogate ponudbe termalnozdraviliškega turizma umešča Dolenjsko v termalno panonsko Slovenijo. Vendar Dolenjske v turističnem pomenu ne predstavlja zgolj spa in velnes ponudba. Poleg številnih zidanic, urbanega mestnega utripa, turizma na podeželju, izjemne arheologije, kulturne in naravne dediščine zadnja leta pomembnejšo vlogo igra vrhunska kulinarika, še posebej vina, za katera dolenjski vinarji prejemajo številna mednarodna priznanja.

Pri načrtovanju in razvijanju turistične ponudbe na Dolenjskem se bomo tudi v prihodnje skušali držati usmeritev Slovenske turistične organizacije, ki zagovarjajo načela zelene, aktivne, zdrave destinacije za 5-zvezdična doživetja. Pri tem imamo v mislih predvsem butičnost, ekskluzivnost, inovativnost, nišnost ter trajnostni razvoj. V okviru jeseni zaključenega projekta, ki smo ga izvajali skupaj z Mestno občino Novo mesto in Občino Šmarješke Toplice, smo med drugimi aktivnostmi pričeli s prvimi koraki razvoja 5-zvezdičnih doživetij na Dolenjskem. Iskali smo manjše turistične ponudnike, ki s svojim osebnim, individualnim pristopom ustvarjajo avtentično izkušnjo za gosta, ki je za takšno doživetje pripravljen plačati nekoliko več. Vse tri programe, ki smo jih poimenovali light, active in gourme, si lahko ogledate na spletni strani www.visitdolenjska.eu, kjer je možna tudi rezervacija oz. oddaja povpraševanja. Razvoj tovrstnih produktov, ki bodo namenjeni širši javnosti, bomo izvajali tudi v prihodnje.

ZELENA, AKTIVNA, ZDRAVA DESTINACIJA ZA 5-ZVEZDIČNA DOŽIVETJA

Na Razvojnem centru Novo mesto, ki s sklepom dolenjskih občin izvajamo tudi funkcijo razvoja in promocije turizma v vodilni destinaciji Dolenjska, izkoriščamo številne priložnosti, s katerimi Dolenjsko postopoma umeščamo na mednarodni zemljevid turističnih destinacij.

Med zadnjimi projekti je prav gotovo pomembna pridobitev naziva finalistka Evropske destinacije odličnosti 2019. Letošnja tema je bila »turizem dobrega počutja«. Destinacija Dolenjska se je v finalni izbor uvrstila zahvaljujoč raznovrstni ponudbi turističnih produktov zdravja in sprostitve, kulinarike in vina ter turizma v zidanicah – vsem je skupno razvajanje in stik z naravo. Za snovanje novih doživetij in aktivnosti skrbi projektna ekipa predstavnikov vodilnih destinacij Šmarjeških Toplic, Dolenjskih

Toplic, Novega mesta in Term Krka v koordinaciji Razvojnega centra Novo mesto. Zmagovalna destinacija (Podčetrtek) in finalistka (Dolenjska) sta postali članici slovenske mreže EDEN destinacij in pridobile možnost za včlanitev v evropsko združenje EDEN destinacij, ki spodbuja izmenjavo dobrih praks, povezanih s trajnostnim razvojem turizma ter povezovanje destinacij Evrope.

Tudi v prihodnje bomo skupaj s partnerji krepili aktivnosti razvoja in promocije kakovostnih turističnih produktov, za ponudnike izvajali številna usposabljanja in izobraževanja ter jim nudili pomoč in podporo pri realizaciji in promociji njihovih inovativnih turističnih idej.

TUDI S POMOČJO EU-PROJEKTOV DO IZVIRNE KULINARIKE

Okus otrok se oblikuje v najbolj ranih letih. Ali bodo naši otroci znali ceniti dobro, zdravo hrano in ne nazadnje ali bodo »gurmani«, k temu veliko prispevamo tudi starši. S projektom »Z roko v roki do kakovostne prehrane«, v okviru katerega sta bili izvedeni anketa in analiza, smo želeli ugotoviti, v kolikšni meri javni zavodi koristijo možnost nakupa pridelkov direktno s kmetij (pridržana javna naročila). Kar 40 % anketiranih je odgovorilo, da te možnosti ne uporabljajo. To je precej visok odstotek v primerjavi z znatnimi sredstvi, ki jih država namenja za promocijo lokalno pridelane hrane. Še vedno večina zavodov (64 %) kupuje živila prek večjih trgovskih verig, le 17 % pri lokalnih kmetih. Vzrok za tako nizek odstotek je v sezonski pridelavi, nezadostnih kapacitetah skladišč, v pomanjkanju predpakiranosti... Zanimalo nas je tudi, koliko hrane se po javnih zavodih zavrže, torej je naši otroci ne pojedjo. Prav gotovo ni presenetljivo, da je na prvem mestu zelenjava, ki se je zavrže kar 20 %, na drugem mestu je sadje 17 %, sledi kruh. Na kulinarični delavnici v Hiši kulinarike Novo mesto – kuhanje obrokov iz tradicionalnih živil, na katero smo povabili organizatorje šolske prehrane, je pod budnim očesom MasterChefa Anžeta,

arhiv LAS DBK

nastalo kar nekaj zanimivih obrokov, med drugim so se udeleženci lahko prepričali, da je ječmen zelo okusna sladica. Recepti so objavljeni na spletni strani www.las-dbk.si.

Prav gotovo pa na jedilniku naših otrok ni jagnjetine oz. mesa in živil iz drobnice, ki je med »kulinaričnimi sladokusci« zelo cenjena. S projektom »Novi izzivi

slovenske drobnice«, ki smo ga izvajali v partnerstvu s KP Kolpa, so nastali »izpod kuhalnice« znanih belokranjskih gostincev zanimivi krožniki, vabljeni tudi za najbolj izbirčne goste. Bela krajina postaja čedalje pomembnejša kulinarična destinacija. Knjižico z recepti bo kmalu mogoče dobiti na naslovu LAS DBK; vse tiste, ki jo želijo, vabimo, da nas poiščejo na povezavi www.las-dbk.si.

Da pa je hrana lahko tudi zanimiv spominek, na katerem se ne bo nabiral prah, sta nam dokazali Andreja in Tjaša Stankovič iz Zavoda Čebela, ki sta se s svojim izdelkom »Novomeška medenjera« odzvali povabilu na

ALI BODO NAŠI OTROCI ZNALI CENITI DOBRO, ZDRAVO HRANO?

projekt »Razvoj in promocija kolektivne blagovne znamke Dobrote Dolenjske«. Izdelek vsebuje štiri vrste medu novomeških mestnih čebel (akacijev, gozdni, cvetlični in kostanjev), nastanjenih na terasi hiše na Ragovski 1, kjer jih obiskujejo otroci vrtcev in šol ter gojenci VDC-ja, ki tudi pomagajo točiti med v lične majhne kozarčke.

Seveda pa brez primernega trženja še tako dober produkt ne najde svojega

kupca. Da znamo dolenjske dobrote prodati na prijazen in zanimiv način tudi tujcem, priča uspeh ekipe Dobrote Dolenjske, ki je letos za svoje izdelke in trgovnico v starem delu Ljubljane v konkurenci 74 trgovin prejela prestižno plaketo »Gault&Millau Ljubljana/

Ljubljanska kakovost 2020«. Zanimiv je zapis ocenjevalne komisije, ki je v obrazložitvi navedla, da se izdelki Dobrot Dolenjske ponašajo z vsaj 70 odstotki lokalno pridelanih surovin, izjemno profesionalno in prijetno postrežbo v trgovinici, ki je lep zgled preostalim

slovenskim pokrajinam in proizvajalcem, kako se predstaviti Sloveniji in svetu.

Ker pa je čas obdarovanja, LAS Dolenjska in Bela krajina vabi k sodelovanju »novomeške kuharske mojstre«. Na e-mail: lasdbk@rc-nm.si pošljite recept s fotografijo vaše najljubše zelenjavne »župice« in pripišite svoj naslov. Prvih deset najboljših receptov bomo nagradili z družinsko igrico »Vrt družine Dobrojed«, recepte pa objavili na naši spletni strani.

Vse najlepše v prihajajočih božičnih in novoletnih praznikih vam želi EKIPA LAS Dolenjske in Bele krajine.

arhiv LAS DBK

> dr. Jožica Jožef Beg, za Slavistično društvo Dolenjske in Bele krajine

IZ SLAVISTIČNEGA DRUŠTVA DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

O POLOŽAJU SLOVENŠČINE V JAVNOSTI

Slavistično društvo Dolenjske in Bele krajine je namenjeno povezovanju vseh, ki se jezikoslovno ali literarno, strokovno ali ljubiteljsko ukvarjajo s slavistično in slovenistično stroko. Člani

društva se vključujemo v aktivnosti, ki so povezane z ustreznimi družbeno vlogo in pomenom slovenskega jezika, pri tem pa se zavedamo, da položaj slovenščine kot maternega jezika, državnega, uradnega jezika in jezika okolja ni odvisen le od učiteljev slovenščine, ampak od vseh njenih govorcev. Vedno

znova ugotavljamo, da je na deklarativni ravni skrb za slovenščino v družbi stalno prisotna in se v določenih obdobjih izrazi na eni strani kot občutek ogroženosti in zgroženosti zaradi upadanja pismenosti (beri: pravopisnega znanja), bralne kulture itd., na drugi strani pa celo del strokovne javnosti ne vidi nobene večje nevarnosti za slovenščino, če se ta odpira tujim jezikom (beri: angleščini), saj o usodi jezika tako in tako odločajo njegovi govorniki.

Resnica je verjetno nekje vmes. Člani slavističnega društva in ostali učitelji, ki se še ne morejo odločiti, da bi se pridružili trenutno 50-članski skupini organiziranih ljubiteljev slovenščine in drugih slovanskih jezikov, ugotavljamo, da znanje jezika in pravopisa res upada, prav tako je branje knjig pogosto omejeno na domače branje, bralno značko ter predpisanega čtiva za Cankarjevo priznanje. Na znanje verjetno slabo vpliva tudi prezgodnje uvajanje pouka angleščine, ki je dandanes že

Luka Švajger

Izid prve knjige iz nove knjižne zbirke SdDBk so s kulturnim programom pospremili učenci OŠ Drska.

velikemu delu prvošolcev drugi tuji jezik (prvi je slovenščina). Otroci se namreč učijo tujega jezika, preden obvladajo slovenski jezik, pa naj bo to kot materni jezik ali le jezik okolja. Kako bo uvajanje angleščine v visokošolske programe vplivalo po vertikali vse do vrtca navzdol, ni treba niti ugibati ... Starši so se vedno trudili otrokom olajšati pot v življenje in če to pomeni dodatno učenje tujega jezika, da bo uspešnejši v šoli, jim bodo omogočili tudi drage tečaje doma in v tujini.

Slavistično društvo Slovenije, ki je krovna organizacija pokrajinskih slavističnih društev, se je že večkrat izreklo proti zakonodaji, ki pod določenimi pogoji legalizira tuji jezik kot učni jezik v visokem šolstvu. Tisti, ki trenutno študirajo na nekaterih SLOVENSKIH fakultetah, lahko potrdijo, da se predavanja že izvajajo tudi v tujem jeziku. Vendar pa so razprave o jeziku (ne le v šolstvu, ampak tudi v medijih, gospodarstvu itd.), ki potekajo med slovenisti, pogosto omejene na prepričevanje prepričanih. Preseliti bi se morali v širšo javnost (to se je v nekem drugem času že dogajalo; leta 1977 je na primer uredništvo Dolenjskega lista organiziralo posvet o slovenščini v javni rabi); nenazadnje bi se pokazalo, koliko slovenščina v sodobnem času sploh šteje in ali je javnost sploh zainteresirana za takšne razprave.

ZA NAMI JE USPEŠNO SLAVISTIČNO LETO

Slavistično društvo Dolenjske in Bele krajine skuša s svojo prisotnostjo v lokalnem prostoru opozarjati na pomen posameznikove jezikovne identitete; v spoštovanju do drugih jezikov in z upoštevanjem povezanosti slovenskega jezika in kulture z drugimi slovanskimi jeziki in kulturami tudi sami izvajamo projekte, ki krepijo vezi v državi in zunaj nje. Za nami so že štirje literarni natečaji poezije in kratke proze, ki jih od leta 2017 vsako leto zaključimo z odmevno prireditvijo, na kateri podelimo nagrade najuspešnejšim literarnim ustvarjalcem, vsem udeležencem pa v zborniku objavimo vsaj eno besedilo. Natečaji so tematski, posvečeni jubileju izbrane osebe, povezane z Novim mestom in širšo okolico. Vodilne misli naših natečajev so dobili svoj prostor tudi v Parku Rastoče knjige pri Knjižnici Mirana Jarca, s katero zgledno sodelujemo.

Od leta 2018 sodelujemo v jezikovnih delavnicah Slavističnega društva Slovenije s krovnim naslovom Dajmo priložnost slovenščini, v okviru katere

Suzana Krvavica je prejela priznanje Slavističnega društva Slovenije za pedagoško delo. Na sliki: Matej Šekli, predsednik SdS, in slavljenska.

poteka razprava o družbeni vlogi jezika, jezikovnih priročnikih in tekmovanje za priznanje Všeček za slovenščino. Letos je bilo teh delavnic manj kot preteklo leto, saj je bilo Slavistično društvo Dolenjske in Bele krajine soorganizator letnega slavističnega kongresa. V dveh dneh, tj. 3. in 4. novembra, se je v prostorih Višje strokovne šole na Šolskem centru Novo mesto s 15-minutnimi predavanji predstavilo več kot 50 udeležencev. Kongres, katerega pokrovitelj je bil župan Mestne občine Novo mesto, je odlično uspel. V pokrajinskem društvu smo pripravili bogat spremljevalni program in goste navdušili z vodenim ogledom mestnega jedra, prijetno in zabavno uro na Rudolfovem splavu, kulinarično ponudbo Gostišča Loka, vse to pa ujeli v okvir odličnih glasbenih nastopov – na odprtju kongresa sta udeležence presenetila Nikita Galuh Kapušin in Alex Zorko, na slavnostni večerji pa vedno odlična Ješča večša. Zaključni večer v Novem mestu je bil poseben tudi zato, ker je bila prejemnica letošnjega priznanja Slavističnega društva Slovenije za pedagoško delo naša kolegica Suzana Krvavica.

Kongres je odmeval tudi potem, ko so slovenisti in slavisti zapustili Novo mesto, saj so si lahko uporabniki Knjižnice Mirana Jarca še ves oktober lahko ogledali razstavo Jezikoslovci na Dolenjskem. Ta je poleg gradiva Domoznanskega oddelka in Posebnih zbirk Boga Komelja vključevala tudi gostujočo razstavo o Stanislavu Škrabcu, ki so jo pripravili v Knjižnici Šolskega centra Nova Gorica. Pogovora o jezikoslovcih in možnostih za raziskovanje jezikoslovnega gradiva ob odprtju razstave se je poleg slavistov udeležilo tudi nemalo obiskovalcev, ki

zavzeto sledijo kulturnemu dogajanju v Novem mestu.

Leto 2019 zaključujemo zelo uspešno – z izidom slikanice oz. ilustrirane knjige s pesmimi Vere Albreht in ilustracijami Tee Skupek. Ker se bliža čas obdarovanj, upamo, da jo bodo »opazili« tudi decembrski dobri možje. Z izidom knjige se naše društvo aktivno vključuje v projekt Pozabljena polovica Novega mesta, ki poteka pod vodstvom Društva za razvijanje prostovoljnega dela. Pesmi Trdinove nagrajenke iz leta 1961 smo uvrstili v zbirko Skrita literarna dediščina Dolenjske in Bele krajine. Tudi naslednja knjiga iz zbirke je na seznamu novomeške »pozabljene polovice«. Posvetili jo bomo namreč pravljicam Ilke Vašte.

Delo Slavističnega društva je raznovrstno; nekatere aktivnosti so omejene na člane društva, vedno več pa ja takšnih, s katerimi želimo pritegniti k sodelovanju tudi ostalo strokovno in laično javnost. Svojih načrtov v takšnem obsegu ne bi mogli uresničiti brez podpore Mestne občine Novo mesto in sponzorjev, ki so pripravljene finančno ali kako drugače podpreti našo dejavnost. Zadovoljni smo zaradi podpore lokalnih medijev, ki poročajo o naših večjih prireditvah, namenjenih javnosti, predvsem pa smo veseli odziva tistih, ki so jim naše dejavnosti namenjene. Med njimi so seveda tudi bralci glasila Novo mesto, zato vas že zdaj vabimo, da se udeležite naših jezikovnih delavnic, s katerimi bomo nadaljevali februarja 2020, literarnega natečaja, ki ga bomo tokrat posvetili 100-letnici novomeške pomladi, spremljate nastajanje knjižne zbirke in morda predlagate ustvarjalca ali ustvarjalko, ki bi ga/jo bilo treba potegniti iz pozabe.

KUSTOSINJA DOLENJSKEGA MUZEJA IVICA KRIŽ PREJEMNICA MURKOVE NAGRADE

Dolgoletna kustosinja Dolenjskega muzeja Ivica Križ je letošnja prejemnica Murkove nagrade za življenjsko delo, ki jo Slovensko etnološko društvo (SED) podeljuje vsako leto za posebne dosežke na področju etnološkega muzealstva. Nagrada nosi ime po dr. Matiji Murku, ki je deloval na številnih področjih, danes pa velja za utemeljitelja etnologije kot

IZJEMNO PRIZNANJE IVICI KRIŽ ZA ŽIVLJENJSKO DELO NA PODROČJU ETNOLOŠKEGA MUZEALSTVA

znanosti na treh področjih etnološkega zanimanja: duhovne, gmotne in družbene kulture.

Ivica Križ se je v Dolenjskem muzeju, kjer vodi kustodiat za etnologijo, zaposlila leta 1980. Območje njenega raziskovalnega dela obsega ožjo Dolenjsko, vsebinsko pa način življenja dolenjskega kmečkega in obrtniškega prebivalstva. Na teh področjih je v letih svojega službovanja opravila sistematične terenske raziskave in topografije občin Novo mesto ter Šentjernej, obrti pa je raziskala v Škocjanu in Šentjerneju z okolico. Število predmetov etnološke zbirke v Dolenjskem muzeju se je kot rezultat njenega raziskovalnega dela izredno povečalo. Pridobila je celotne obrtne delavnice: tkalsko, lončarsko, mlinarsko, kolarsko, sodarsko, kovaško in čevljarstvo ter številne druge predmete iz življenja dolenjskega človeka. In čeprav so bili marsikdaj terenski delovni pogoji na meji vzdržnega in dopustnega, je imela in ima vedno zelo spoštljiv in človeško topel odnos z informatorji na terenu, s čimer še dodatno vzpostavlja naklonjenost ljudi do muzejskega dela v lokalnem okolju.

V vseh letih svojega službovanja je namenjala veliko pozornost kataložski objavi predmetov, s katero je dolgoročno poskrbela za dostopnost gradiva tako raziskovalcem kot širši javnosti. Sproti je s svojim delom seznanjala javnost s številnimi članki v Dolenjskem listu in v strokovnih revijah. Plod raziskovalnega in terenskega dela so

arhiv Dolenjskega muzeja

Boštjan Pucelj

bile odmevne razstave z obsežnimi razstavnimi katalogi, med katerimi po obsegu raziskave in objave izstopajo naslednje: Od antičnega vrča do majolke, Medičarstvo in svečarstvo na Dolenjskem, Nazaj v otroški raj – igre in igrače na Dolenjskem, Pečarska in keramična industrija v Novem mestu, Keramika Novo mesto in umetniki, V opeko vtisnjen čas, Opekarstvo na Dolenjskem, Fotografija novomeških avtorjev, bila pa je tudi soavtorica razstave in monografije Tisočletja na okljuku Krke.

Kot muzealka ima vzoren odnos do kulturne dediščine in je na marsikaterem področju orala ledino ter prinašala novosti. Svoje delo je zasnovala široko, z

velikim poudarkom tudi na prezentaciji etnološke dediščine na način, s katerim sta postala dolenjska kultura in način življenja prepoznavna tudi v širšem slovenskem prostoru. Znana je tudi po svojem delu z mladimi, ob njej so se številni študentje etnologije prvič srečali z muzejskim delom ne samo na obvezni praksi, ampak tudi pri številnih projektih in nalogah.

Izjemnega priznanja kolegici smo v Dolenjskem muzeju veseli, saj s svojim delom udejanja poslanstvo muzealstva in dokazuje, da ustvarjamo muzej, ki je nepogrešljiv del našega mesta. Njena nagrada je hkrati veliko priznanje za muzej.

PRVI »PUŠELŠANK« NA TRŠKI GORI

Na Trški gori ne manjka sprehajalcev, tekačev in kolesarjev, saj ta znana vinska gorica velja za priljubljeno izletniško točko. Toda kdor ni poznal nikogar, ki ima tam zidanico, se je težko kje okrepcal, »odtočil« in si malce odpočil. Nič več. Turistično kulturno društvo Trškogorsko srce je letos uspešno oživilo tradicijo pušelšankov in po novem se lahko vsakdo ustavi na kozarčku ter zidaniški malici pri botri Jožefini.

Kaj sploh je pušelšank? Botra Jožefina pravi, da si ga najbolje predstavljate tako, da ga pač preskusite. Sicer pa gre za trškogorsko tradicijo iz časov cesarja Jožefa II., ki je v 18. stoletju kmetom s posebnim zakonom dovolil na domačem pragu prodajati doma pridelano hrano, mošt in vino po cenah, ki so jih določili sami ter si tako nekoliko izboljšali materialni položaj. Na Primorskem temu pravijo osmica, pri nas pa izraz pušelšank izvira iz nemške besede Buschenschank, kar v dobesednem prevodu pomeni točilnica pod vejo.

PRIDTE GOR SI DUŠO PRVEZAT!

Če greste mimo trškogorske cerkvice in znamenitih lip, mimo princesine klopce in Slakove zidanice, pridete do zidanice Verček. Sprejme vas botra Jožefina v svoji značilni opravi – črna obleka in v kito spleteni lasje – in kot veleva tradicija, prinese pušeljc iz bršljana ter cviček, v jerbasu pa praznični kruh: v srce spleteno pletenico. Če potrebujete le oddih, so vam na voljo ležalniki, mizice in stolčki, ki si jih odnesete med trte ter poiščete

svoj košček miru. Iz male knjižnice si lahko izposodite knjige, med katerimi ne manjka tistih o kulinariki in vinu. Vsem pohodnikom pa je vedno na voljo tudi toaletni prostor, kar je zelo dobrodošla informacija. Seveda botre Jožefine ni vedno tam in takrat si z vsem naštetim postrežete sami. Kadar je tam, pa vas prijazno popelje v majhno skromno zidanico, od koder se odpira čudovit razgled vse od trškogorske cerkve do Trdinovega vrha, Gač in straških hribov. Iz kuhinje vam na mizo prinaša različne lokalne zidaniške dobrote, ki jih pospremi z zgodbami o njihovi tradiciji in

Nekaj zidaniških dobrot. Posebej zanimiv je zidaniški krumpač: med dve rezini kruha, namazani z ženoфом (stara slovenska gorčična omaka), so naloženi popečeni čebula in slanina, jajce, regrat in kos pečene kokoši.

načinu priprave. Tako spoznate zidaniški krampač, trgačo, krompirjevo župo z dolenskim štruklji pa različne vrste potic in tako skoraj brez konca. Seveda se je za takšno pojedino treba naročiti dva dni prej, medtem ko se da kozarec cvička in osnovno »zidaniško malčko« dobiti tudi ob nenapovedanem mimohodu.

ZIDANICA NI SAMO PIJANČEVANJE. JE ZGODBA.

Pod opravo botre Jožefine se skriva Jožica Verček, ustanoviteljica Turistično kulturnega društva Trškogorsko srce, ki že sedem let oživlja trškogorske običaje ter skuša vinorodni gorici vrniti nekdanji romarski in turistični utrip. To jim uspeva z organizacijo kulturnih dogodkov,

kot so Pesem na Trški gori, žeganje s tradicionalnimi stojnicami z izdelki domače obrti, zidaniškimi dobrotami in trškogorskimi spominki, prireditev za vse čute Ko trškogorske lipe spregovorijo in celo veseloigra z ljudskim petjem Na Trški gori.

Toda z obujanjem zidaniške tradicije je društvu uspelo oživiti tudi zgodbe zidanic in z njimi pušelšank. »Vsaka zidanica ima svojo zgodbo,« pove Verčkova, »naša je o moji krstni botri Jožefini, ki se je na Trško goro pripeljala s federvagnom in s seboj v jerbasu prinesla pečeno kokoš čibo in kruh.« Zgodbe pripovedujejo skozi zanimiva oblačila in trškogorske like, ki so redni spremljevalci kulturnih dogodkov: botra Jožefina, trškogorske čibe, trškogorske ljudske pevke Rezince, mlade čibike in Trškurci.

Društvo kulturno dediščino razume kot dragulj, ki potrebuje zgolj domiselno brušenje, da lahko postane edinstvena turistična ponudba. Dokaz, da to drži, sta prav pušelšank in dogodek Ko trškogorske lipe spregovorijo, ki ju je Verčkova zasnovala kot nalogo med študijem na Odprti akademiji za inovativni turizem. »O dediščini, vrednotah in koreninah je treba ozaveščati skozi prakso,« pravi. Dobrodošli na pušelšanku!

Želite poskusiti zidaniške
dobrote?

Za daljši obisk trškogorskega
pušelšanka se je treba naročiti
dva dni pred prihodom na 041
293 497 (Jožica Verček) ali na
trskogorsko.srce@gmail.com.

Čudovit razgled vse od trškogorske cerkve, do Trdinovega vrha, Gač in straških hribov.

Botra Jožefina peče izvrstne potice – za orehovo je dobila srebrno priznanje na Festivalu velikoonočne potice na Otočcu.

VESELI DECEMBER 2019 V NOVEM MESTU

Počasi že odštevamo do prihoda veselega decembra, prazničnega meseca z veselim vzdušjem in živahnim dogajanjem za vse. Novo mesto bo tudi letos praznovalo na obeh osrednjih mestnih trgih. Na Novem trgu bo postavljeno veliko mestno drsališče, na Glavnem trgu pa vas pričakujejo bogat božični sejem in številne brezplačne prireditve s tradicionalnim silvestrovanjem na prostem.

PRIHOD SV. MIKLAVŽA in SLAVNOSTNI PRIŽIG LUČK

Za uvod v Veseli december je Novo mesto vnovič obiskal sv. Miklavž. Miklavž je s spremstvom pozdravil in obdaril vse pridne otroke, program pa so popestrili Kuhanu na kolesih, novomeški skavti Gorjanski medvedje in učenci Glasbene šole Lipičnik. Prižgali smo tudi praznične luči.

MESTNO DRSALIŠČE NA NOVEM TRGU

Novi trg

Od decembra do sredine januarja bo na Novem trgu postavljeno veliko in atraktivno ledeno drsališče s stezami za začetnike in bolj veščce drsalce. Možen bo tudi najem drsalk in ostale športne ter zabavne aktivnosti na drsališču.

BOŽIČNI SEJEM NA GLAVNEM TRGU

od 16. do 30. 12., Glavni trg

Praznični božični sejem na prenovljenem Glavnem trgu prinaša bogato ponudbo izvirnih daril, izdelkov lokalnih oblikovalcev in domačih dobrot. Sejem dopolnjujeta gostinsko-kulinarična ponudba in druženje ob spremljevalnem programu. Vašega obiska v mestnem jedru bodo veseli tudi vsi trgovci, gostinci in drugi ponudniki, ki za vas pripravljajo posebne decembrske popuste.

OTROŠKI PROGRAM

od 16. do 30. 12., ob 17. uri, Glavni trg

Prav vsak dan bodo naše najmlajše razveseljevali glasbeni, pravljичni in čarobni nastopi v prav posebni pravljичni deželi pred novomeškim rotovžem. Nastopali bodo otroci iz novomeških šol in vrtcev, v drugem delu pa si bodo otroci lahko ogledali praznične predstave. Seveda nas bo v ponedeljek, 30. 12., obiskal tudi dedek Mraz.

VEČERNI PROGRAM in KULINARIČNA PONUDBA

od 20. do 30. 12., Glavni trg

Izbor brezplačnih koncertov je sestavljen za vse generacije in okuse. V Novo mesto prihajajo Čuki, Xeqtifz, Zvita feltna, ans. Nemir, Ribič Pepe, MePZ Pomlad ... Vse prireditve bo dopolnjevala bogata gostinsko-kulinarična ponudba.

BOŽIČNI VEČER z NEW SWING QUARTETOM

torek, 24. 12., Glavni trg

Na sveti večer boste obiskovalci lahko prisluhnili božičnim, duhovnim in gospel pesmim v izvedbi legendarnega New Swing Quarteta.

SILVESTROVANJE z Mrfy in Nušo Derendo

ponedeljek, 31. 12., Glavni trg

Vrhunec pa prinaša veliko silvestrovanje v Novem mestu, na katerem bodo nastopili domači Mrfy in vedno zabavna Nuša Derenda z bandom.

PROGRAM

Vsak dan od 16. do 30. 12. 2019 @ Glavni trg
od 16. ure: BOŽIČNI SEJEM
ob 17. uri: OTROŠKI PROGRAM

Petek, 20. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: ZOOPOTNIKI
ob 20. uri: HIP HOP: »Mirko Grozny z gosti«

Sobota, 21. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: TI IN JAZ
ob 20. uri: DISCO NIGHT: XEQTIFZ

Ponedeljek, 23. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: SVETLOBNA POEZIJA
ob 19. uri: koncert TRETJI KANU / JERNEJ ZORAN / DARE ACOUSTIC

Torek, 24. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: ZLATI KLJUČEK
ob 22. uri: božični koncert NEW SWING QUARTET

Sreda, 25. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: VESELO PRIČAKOVANJE Z ANDREJO ZUPANČIČ
ob 19. uri: dobrodelni koncert MePZ POMLAD »gospel«

Četrtek, 26. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: RIBIČ PEPE
ob 19. uri: koncert ČUKI

Petek, 27. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: MEDENI ČUDEŽ NA GOZDNI ULICI 1A
ob 20. uri: koncert: ZVITA FELTNA

Sobota, 28. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: otroški program: POD PRAZNIČNIM DEŽNIKOM
ob 20. uri: koncert: ans. NEMIR

Ponedeljek, 30. 12. 2019 @ Glavni trg
ob 17. uri: SLOVO DEDKA MRAZA z MAJO KOKOL

Torek, 31. 12. 2019 @ Glavni trg
od 21. ure: SILVESTROVANJE
MRFY | NUŠA DERENDA | voščilnica župana |
moderator RADO T.

Informacije in stiki:

Zavod Novo mesto
Novi trg 5
8000 Novo mesto
07 393 0390
zavodnm@novomesto.si

MO NOVO MESTO / ZAVOD NOVO MESTO / KC JANEZA TRDINE /
MC OTON / VISIT NOVO MESTO

VEŠELI DECEMBER

ČETRTEK, 5. 12. 2019

17.00

**PRIHOD
MIKLAVŽA
IN PRIŽIG LUČK**

NOVO MESTO >>> GLAVNI TRG >>> 16.–31. 12. 2019

OD 16.00 >>> BOŽIČNI SEJEM

NOVI TRG DECEMBRA IN JANUARJA >>> MESTNO DRŠALIŠČE

PETEK, 20. 12. 2019

20.00

**HIP HOP
MIRKO GROZNY
Z GOSTI**

SOBOTA, 21. 12. 2019

20.00

**DISCO NIGHT
XEQTIFZ**

PONEDELJEK, 23. 12. 2019

19.00

**KONCERT
TRETJI KANU
JERNEJ ZORAN
DARE ACOUSTIC**

TOREK, 24. 12. 2019

22.00

**BOŽIČNI KONCERT
NEW SWING
QUARTET**

SREDA, 25. 12. 2019

19.00

**DOBRODELNI KONCERT
MEPZ POMLAD
»GOSPEL«**

ČETRTEK, 26. 12. 2019

17.00

**RIBIČ PEPE
19.00
ČUKI**

PETEK, 27. 12. 2019

20.00

**KONCERT
ZVITA FELTNA**

SOBOTA, 28. 12. 2019

20.00

**KONCERT
ANSAMBEL
NEMIR**

PONEDELJEK, 30. 12. 2019

17.00

**SLOVO DEDKA
MRAZA
Z MAJO KOKOL**

TOREK, 31. 12. 2019

21.00

**SILVESTROVANJE
MRFY
NUŠA DERENDA
VOŠČILNICA ŽUPANA
MODERATOR RADO TRIFKOVIĆ**

**VSE DNI OB 17.00
OTROŠKI
PROGRAM**